

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز چهارشنبه (۲۷) بهمن ماه ۱۳۵۰ -

فهرست مطالب:
۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
۲ - ادامه بحث در کلیات گزارش يك شورى
كل کشور .
۳ - ختم جلسه

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

ز هتاب فرد - با کسب اجازه از مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی نهایت خوشحالم که دیروز وزیر دانشمند و شخصیت عالی مقام دولتی غیر حزبی ماجناب آموزگار گوا اینکه قدری عجله فرمودند ولی بهر حال از همین اندازه توجه و دقت که بقسمتی در مطالب من مبذول داشتند تشکر میکنم . جناب آموزگار اینجا عنوان فرمودند راجع به دوسه مورد آرزو مند بودم که امروز اینجا تشریف میداشتند و شاید آن چند کلمه ای که اینجا فرمودند موجب خستگی ایشان شده است در موقعی که بودجه مطرح است در جلسه حضور ندارند بنده راجع به آمل و رودبار مطالبی عرض کردم و ایشان ضمن تأیید راجع به چهار ماه و شش ماه توضیح دادند چهار ماه اولی را قبول فرمودند شش ماه دوم را که گویا کسر وصولی داشت مطرح فرمودند و شاید خبری کسب میفرمودند که ایشان بعد از آن مرتکب جنایتی هم شده اند و آنوقت بندرها هم شریک جرمشان میکنند ، بنده عرض کردم ۵٪ اضافه در آمد داشته باز رسان شاهنشاهی تأیید کرده اند تقاضای تشویقش را کرده اند ولی اینان از طرف وزیر مربوط توییح شده اند معلوم شد که آن درست بوده است ولی غفلت اینان در ششماه بعد مربوط با قسمت نبوده است و

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .
(شرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

مهندس اردلان - عبدالحسین آموزگار - اخلاقی -
دکتر برومند - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر خطیبی -
زرین پور - سجادی - مهندس سهم الدینی - شیخ بهائی -
دکتر غنی - مجد - نجد شیبانی - دکتر فضل الله صدر -
خانم دکتر سرخوش .

غائبین مریض - آقایان :

پرویزی - حیدری - بانو دکتر دولتشاهی -
مهندس عباس زاهدی - ضیائی احمدی - دکتر متین -
دکتر بگانیگی .

۲ - ادامه بحث در کلیات گزارش يك شورى
کمیسیون بودجه راجع بلايحه بودجه سال ۱۳۵۱
كل کشور .

رئیس - وارد دستور میشود کلیات بلايحه بودجه سال
۱۳۵۱ كل کشور مطرح است آقای زهتاب فرد بفرمائید .

اظهارات ایشان در مورد مسأله نفت از آن نوع اسلحه- هائی است که سابق در این مملکت رسم بود و بادم میآید شخصی در این مملکت بکوقت بمناسبتی و بلحاظی بازیگر و میدان دار سیاست شد از ترکیب هر کس خوشش نمیآمد و هر کس که با نظر ایشان مخالفت میکرد میگفت عامل اجنبی است این تهمت و این افترا در این مملکت بود ولی خوشبختانه درشش بهمن هرگونه اتهام که از این نوع بود پرونده اش بسته شده است من کی عرض کردم که ما نفت را بگذاریم زیر زمین؟ من کی چنین عرضی کردم من کی باین حرف معتقد هستم؟ من نه تنها اشاره ای باین امر نکردم نه تنها معتقد نیستم بلکه مثالی زدم که در صورت مذاکرات منعکس است من عرض کردم این سرمایه ملی است نه درآمد ملی این سرمایه ملی باید بنحوی بکار برده میشد که ما را وادار نمیکرد که همه ساله سازمان برنامه مبالغ سرسام آوری از خارج وام بگیرد ما گفتیم این مبلغ يك سرمایه ملی است سرمایه ملی در يك مدت معینی بازده باید داشته باشد شما وقتی ده میلیون تومان سرمایه شخصی خودتان را در يك کار عمرانی، تولیدی، انتاجی بکار میرید انتظار دارید که بعد از هفت سال، هشت سال حداکثر ده سال این پول شما برگردد والا اگر بنا باشد ما پولی را برداریم بعد در يك کار غیر مفیدی بکار ببریم یا ما بین نور چشمانمان غیر عادلانه توزیع کنیم و آنرا در جاهائی بکار ببریم که شخص اول مملکت در سازمان برنامه در مصاحبه اخیرشان فرمودند اکثر این پروژه ها که متکی به سرمایه ملی نفت است، ما کی گفتیم سرمایه ملی نفت را بخواهید، فرمودند که اکثر این پروژه ها و برنامه ها که متکی به سرمایه ملی است با ناکامی روبرو است آقای آموزگار راجع بسد فرمودند که ما سد ساختیم ما هم می دانیم ولی بعد از چند سال آمدید گزارش دادید آنها بعد از اظهارات ملوکانه گفتید زه کشتی نکرده بودیم شما وقتیکه چند جریب زمین خودتان را می خواهید آبیاری کنید این موارد را پیش بینی نمیکنید؟ این همه مهندسین مشاور و متخصصین امور اقتصاد را راه انداخته اید ولی این را نخواهد بودید که سد بمرحله ای در بر شدن رسیده است که قابل استفاده نیست. دوسه سال است که در برنامه

هابتان متذکر میشوید که زه کشتی خواهید کرد کانال کشتی خواهید کرد اگر ما ایراد می گیریم چرا تکفیر می کنید همین اندازه که قدرت وزارت شما اجازه مداخله میدهد که بخودتان حق بدهید که بیک نماینده بگوئید تاسیه روی شود هر که در او غش باشد و مقام شامخ ریاست مجلس شورای ملی این حرف وزیر بی پروای پارلمان را میشوند و بسکوت برگذار میکنند (صحیح است) آیا حق دارد يك وزیر چنین حرفی بزند تاسیه روی شود هر که در او غش باشد آیا حق دارد چنین حرفی بزند

نمایندگان اقلیت - حق ندارد چنین حرفی بزند.

رئیس - آقای زهتاب این مطلب مربوط جنابعالی نبود مربوط به آن شخصی بود که این مطلب را در اختیار شما گذارده.

زهتاب فرد - برای من کسی دیکه میکند

رئیس - شما که این مطلب را نماینده شخصی آنرا در اختیار شما گذاشته و مطلبی که گفته شد مربوط به آن شخص است بنده این جا وظیفه دارم هم از نمایندگان مجلس حمایت کنم و هم از دولت اگر کار خطائی نکرده باشد این حمایت وظیفه من است.

رامبد - آقای رئیس با عرض معذرت استدعا می کنم فقط اعلام بفرمائید طبق کدام ماده آئین نامه وزیر حق دارد در بین صحبت نماینده بیاید و عنوان مطلب کند.

رئیس - وزیر در هر موقع حق دارد اجازه بخواهد و صحبت کند.

رامبد - با کمال شرمندگی بهیچوجه حق ندارد.

رئیس - این مطلبی است که مربوط به بنده و شماست و باید بنشینیم حل کنیم، آقای رامبد جنابعالی برای ما آئین نامه وضع نکنید.

رامبد - عرض کردم بهیچوجه حق ندارد در بین صحبت ناطق صحبت کند.

رئیس - اگر آقای رامبد بخواهد ادامه بدهید ناچارم جلسه را ترک کنم.

رامبد - بنده هم متأسف هستم باین ترتیب آقای زهتاب فرد صحبتی مورد ندارد (در این موقع آقای زهتاب فرد از پشت تریبون پائین آمدند).

رئیس - ایشان شش ساعت صحبت کردند.

رامبد - وظایف آقای رئیس اجرای آئین نامه است نه طرفداری از دولت.

دکتر الموتی - آقای رامبد بر رئیس مجلس امانت نکنید، آقای رئیس مورد احترام است (صحیح است).

رامبد - این آئین نامه است، این آئین نامه است.

صدری کیوان - آئین نامه داخلی مجلس بطور دقیق اجرا شده.

پوربابانی - شخصیت ریاضی بالاتر از این حرفهاست حق اعتراض بر رئیس مجلس ندارد.

رامبد - (اشاره به گروه پارلمانی حزب مردم) - آقایان استدعا میکنم آرام بشوید هم مجلس هم ملت ایران بگردش کار مجلس وارد است.

دکتر الموتی - امانت بر رئیس مجلس برای ما غیر قابل تحمل است.

رامبد - جناب ایشان باید آئین نامه را رعایت کنند.

رئیس - آقای رامبد بنده خیال میکنم جنابعالی زیاد تر از حد خودتان صحبت می فرمائید.

دکتر الموتی - اقلیت قصد اخلال و کارشکنی دارد.

(همه و اعتراض نمایندگان اقلیت)

ایلخانی پور - کمتر با مشت به پیشدستی بکوبید.

فروهاد پور - شما شعار ندهید.

رئیس - آقای مصطفوی نائینی بفرمائید.

مصطفوی نائینی - جناب آقای رئیس خانها و آقایان محترم، اجازه میخواهم قبل از آنکه عرایض مختصر خودم را راجع ببودجه آغاز کنم خداوند متعال را شکر و سپاسگذاری نمایم که به ما نمایندگان مجلس انقلاب توفیق عنایت فرمود تا در موقعیتی از زمان مصدر خدمت باشیم که می بینم در اثر رهبری عالی شخصیت برجسته تاریخ ایران یعنی شاهنشاه آریشامهر هر روز افتخارات جدیدی بر افتخارات این مملکت افزوده میشود (صحیح است) هر روز می بیند که برنامه های عمرانی جدیدی در این مملکت شروع میشود که سطح زندگی مردم را بالاتر برده و هنه طبقات مملکت در آسایش زندگی میکنند (صحیح است) و در اثر حسن

سیاست ورهبری شاهنشاه در زمانی که اکثر نقاط دنیا در آتش جنگ و ناامنی در آتش اعتصاب و هرج و مرج می سوزد کشور ما از آرامش بی نظیری برخوردار است که ما در اثر این آرامش میتوانیم به برنامه های عظیم عمرانی مملکت ادامه بدهیم. دیدن صحنه امروز بمن الهام داد که بگویم از خدا توفیق بخواهیم همه ما را براه راست هدایت کند (صحیح است) و همه ما را از هر گونه اخلال که در کار مملکت باشد بازدارد (آفرین) در این زمان با وجود آنکه برهبری شاهنشاه آریشامهر افتخارات باستانی و سنت های تاریخی ما چنانچه در جشن های دوهزار و پانصدساله شاهنشاهی ملاحظه فرمودید زنده میشود و گرامی میشود در مقابل سنت های پوسیده اقتصادی و اجتماعی که بازندگی سر بلند این قرن منافات داشت شکسته شده زنجیر های اسارت و بردگی و بندگی از دست و پای اکثریت ملت ایران یعنی کارگران، کشاورزان و زحمتکشان این مملکت برداشته شده است پس جا دارد از پشت این تریبون مقدس به رهبر ارجمندی که همه افتخارات ما ناشی از درایت و حسن تشخیص این مردم بزرگ است سر تعظیم فرود آوریم (صحیح است) و همچنین بعنوان من لم يشكر المخلوق لم يشكر الخالق جا دارد در درجه اول از کوششهای خستگی ناپذیر شخص آقای نخست وزیر و همچنین همکاران ارجمند ایشان که مجریان لایق و شایسته ای برای اجرای طرحها و اهداف رهبر مملکت هستند صمیمانه سپاسگزاری کنم. هیچکس منکر نیست که تمام برنامه های عالی و طرحهای بزرگ مملکت ناشی از درایت و تشخیص رهبر بزرگ انقلاب ایران است اما هر برنامه ای مجری لازم دارد و ما افتخار میکنیم که دولت حزب پاسدار انقلاب توانسته است مجری خوبی برای اجرای طرحهای تمام مملکت باشد (صحیح است) دولت هویدا با کمال صداقت کتابها و جزوه هائی که شامل دو قسمت است یعنی قسمتی شامل عمل کرد گذشته و قسمتی شامل بودجه آتی است تقدیم مجلس کرده است اگر نمایندگان محترم واقعا متصفانه قضاوت کنند و دور از هر گونه احساس شخصی و حزبی روی ارقام بودجه روی آمار عملیاتی که انجام شده است قضاوت کنند تکلیف بنده و سایر مدافعان بودجه واقعا کم میشود یعنی

مشکلاست که خود بیوید نه آنکه عطار بگوید. اینکه عرض میکنم مطالعه این جزوات تکلیف ما را در دفاع از این برنامه کم میکند برای این است که از نمایندگان محترم سوال می‌کنم که آیا برنامه‌های عمرانی که در سطح کشور و هزارها برنامه‌ای که سطح شهرستانها و روستاها در مدت تصدی دولت آقای هویدا بمرحله اجرا گذاشته شده و همه ساله در چنین روزهایی وقتی این برنامه‌ها مطرح میشود روزها و شبها روی اینها بحث میشود و بعضی آقایان تردید داشتند که این برنامه‌ها عملی شود و انتقاداتی میکردند که دولت هویدا حتماً از انتقادات مفید اقلیت استفاده کرده است آیا این برنامه‌ها که امروز عملی شده است این بهترین مدافع دولت هویدا نیست؟ پس بحکم سابقه بحکم عملی که طی این هفت سال و هشت سال دیدیم برای بنده جای هیچ تردید نیست که این برنامه مترقی یعنی بودجه سال ۱۳۵۱ که اکنون مطرح است این برنامه هم انشاءالله در سال ۱۳۵۱ موبوموقع اجرا گذاشته میشود و افتخارات تازه‌ای بر افتخارات ملت ایران و بر افتخارات دولت هویدا و همچنین بر افتخارات مجلس انقلاب که این بودجه را بتصویب رسانده خواهد افزود. بنده قبل از اینکه وارد ارقام بشوم و راجع به جزئیات بودجه صحبت کنم چون آنقسمت‌هایی که مربوط به ارقام است نوشته‌ام برای اینکه اشتباه نکنم دیروز در فرمایشات همکار بسیار عزیز و ارجمندم آقای زهتاب فرد مطالبی دیدم که قسمتی از آنرا باید جوابش را برای رفع شبهه از افکار عمومی عرض کنم. به این جهت میگویم که قسمتی را پاسخ عرض می‌کنم زیرا آنچه مربوط بدستگاههای عمومی و دولتی فرمودند این وظیفه من نیست که جواب بدهم دولت بحمدالله واردتر است ناطقین زبردستی هم در هیأت دولت وجود دارد آقای نخست‌وزیر هستند و جواب ناطقین اقلیت را میدهند اما آنچه در افکار عمومی ایجاد شبهه میکند و با امور کلی مملکت ارتباط دارد و با حزب ما ارتباط دارد بنده اینجا وظیفه دارم جواب عرض کنم شاید جواب من رفع شبهه بکند يك مسأله‌ای فرمودند، من خیال میکنم آقای زهتاب فرد که من در چنین نیت ایشان تردید ندارم، در اول بیاناتشان عصبانی شدند و این مطلب را از روی

عصبانیت گفتند و آن مطلبی بود که گفتند دولت هویدا و شخص هویدا تغییر رویه داده عصبانی شده و بمخالفین تهمت میزند و این مطلبی که دلم نمیخواهت تکذاب کنم فرمودند ایشان برداشت صدراعظم زمان محمدعلی شاه را دارد (یک نفر از نمایندگان - اشتباه کردند) بلی اشتباه کردند و بنده بدلائلی عرض میکنم که این اشتباه است برای اینکه هویدا مردیست که ضمن همه صفات خوبی که دارد صفت بارزش دموکرات بودن و تواضعش میباشد (صحیح است) هیچکس خیال نمیکند از اقلیت و اکثریت متکبر این باشد که هویدا با تمام طبقات می‌نشاند با کارگران با کشاورزان صرف غذا میکند با جوانان غالباً می‌نشاند صحبت میکند و آنچه به آقای هویدا نمیشود نسبت داد نسبت تفرعن و عصبانیت است من مطلبی بادم افتاد عرض کنم شاید خود آقای هویدا میل نداشته باشند گفته شود چون اگر کار خیری کسی میکند باز گو کردن آن کار خیر ممکن است از فضیلت آن کار خیر بکاهد ولی من عرض میکنم

دو سه روز پیش به نخست‌وزیری مراجعه کردم خواستم تلفن کنم به تلفن خانه رقم دیدم جوانی نشسته و از دو چشم نایبناست و دارد تلفن میگیرد میدانید که افرادی که از يك عضوی ناقص میشوند خداوند به عضو دیگرشان قدرت بیشتری میدهد پسیدم این شخص کی است؟ گفتند کوری است که رفته در خانه هویدا و آقای هویدا با او صحبت کرده و فهمیده این آدم کورا استعداد دارد که از وجودش استفاده شود دست او را گرفته سوار اتومبیل خودش کرده و آورده اینجا و با او اینکار را داده است. آنوقت مردی که بایک شخص کور فقیری اینطور دمکرات مآب رفتار میکند آیا میشود نسبت تفرعن با او داد اما مسئله دیگری که اجازه نمیدهد در این زمان صدراعظمی نظیر صدراعظم محمدعلی شاه وجود داشته باشد هدایت عالیه شخص شاهنشاه آریامهر است (صحیح است) شاهنشاه مانزر رگترین و عالیترین ضامن حفظ مشروطیت و آزادی در این مملکت است (صحیح است) برای همین منظور بود که انقلاب بوجود آمده تا دیگر آنچنان صدراعظمی در مملکت پیدا نشود ما در سال ۱۳۲۴ قمری انقلاب مشروطیت بپا کردیم اما شهدالله وجداناً آقایان محترم ما در این مملکت قبل از

انقلاب ششم بهمن آزادی سیاسی داشتیم؟ ما آزادی داشتیم؟ آن کسانی که علم الاجتماع میدانند و سوادشان خیلی بیشتر از من است میگویند آزادی سیاسی، آزادی اجتماعی، بدون آزادی اقتصادی وجود ندارد وقتی که هفتاد درصد مردم این مملکت بنام کشاورز برده و زر خرید ارباب بودند و حتی کارگران در دست کارفرمایان اسیر بودند آیا این طبقه آزادی داشتند و چون آزادی نداشتند امکان داشت يك صدراعظمی مثل صدراعظمهای زمان محمدعلی شاه هم بر آنها حکومت کند ولی امروز کارگران مملکت بیدار هستند شما اگر بروید به اقصی نقاط مملکت در حوزه انتخابیه من ناطقی است که از همه جا دور افتاده تر است بخدا همانها بوظایف اجتماعی خودشان امروز آشنا هستند (صحیح است) همین حرفهاییکه ما امروز از پشت تریبون می‌زنیم اگر بدست مردم بیافتد قضاوت صحیح میکنند و میدانند حرف هر کس ناشی از چه احساسی هست پس بدلیل طبیعت هویدا و فطرت هویدا و بدلیل نظارت عالیه شخص شاهنشاه و توده‌های روشنفکر تحصیلکرده در این مملکت مسلماً اشتباه است کسی فکر کند صدراعظمی مثل زمان محمد علی شاه در این مملکت حکومت کند (صحیح است - آفرین) راجع بحمایت حزب از دولت دوست بنده آقای زهتاب فرد فرمودند ایشان باید توجه داشته باشند که حزب ایران نوین حامی دولت ایران نوین است و ما وظیفه‌مان این است که در همه جا از دولت که منتخب حزب ماست و منتخب اکثریت مردم ایران است و منتخب شخص شاهنشاه است حمایت کنیم البته ما هیچوقت حمایت بیجا از دولت نمیکنیم این مطالبی که ناطقین اقلیت میفرمایند در حزب ما در فراکسیون ما با شدت بیشتر و وحدت بیشتر بحث میشود مطالب جرح و تعدیل میشود بحث و فحص میشود ولی يك مطلبی را وقتی فیراکیون پارلمانی حزب ایران نوین تصویب کرد و بصورت لایحه یا بصورت این بودجه بمجلس تقدیم شد دفاع از آن دفاع از عقاید خودمان است (صحیح است) و ما مسلماً باید از عقاید خودمان دفاع کنیم (آفرین) يك مطلب دیگر راجع بکارگران گفتند که دولت کارگران را براه میاندازد و من امیدوارم این مطلب عقیده همکار من آقای زهتاب فرد نباشد و ناشی از عصبانیت ایشان باشد

کارگر امروز براه نمی‌افتد (صحیح است) کارگر امروز کارگری نیست که بدون اراده و تفکر و بدون اینکه خودش بخواهد براه بیافتد کارگر وقتی تشخیص میدهد که دولت در اجرای اهداف عالی شاهنشاه قدم بر میدارد طبیعی است که راه می‌افتد و از دولتی که آسایش او را تأمین میکند حمایت میکند من خواهش میکنم در مجلس این قبیل مطالب راجع به طبقه شریف کارگر که مورد احترام ما است گفته نشود زیرا این اهانت بکارگران است که بگوئیم آنها را براه می‌اندازند و ضمن فرمایشاتشان جناب زهتاب فرد فرمودند دولت اعتبارات را از يك محل بیک محل دیگری منتقل میکند آقایان مطلب بدیهی است دولت در حین عمل ممکن است احتیاج داشته باشد از يك رقم بودجه بکاهد و يك رقم دیگر اضافه کند اما آیا سابقه دارد تغییری در ارقام بودجه بدون تصویب کمیسیون بودجه بدهد هر وقت دولت لازم میدانند تغییری در ارقام بودجه میدهد همان مقامی که این بودجه را تصویب کرده، یعنی کمیسیون بودجه، این تغییر را میدهد یعنی لایحه اصلاح بودجه تهیه میشود بکمیسیون بودجه تقدیم میشود در کمیسیون بودجه رسیدگی میشود، اصلاح میشود و تصویب میشود راجع بکار کمیسیون بودجه صحبت کردند بنده اتفاقاً یادداشت کرده بودم که این مطلب را عرض کنم یعنی قبل از اینکه جناب زهتاب فرد بفرمایند عرض کنم چون خوب را باید گفت و بد را هم باید گفت کمیسیون بودجه واقعاً وظیفه خودش را به بهترین نحوی و بهتر از هر سال انجام داده است (صحیح است) من رئیس سابق کمیسیون بودجه را که الان در میان ما نیست و یکی از افراد شریف این مملکت است برای او احترام زیادی قائم ولی باور بفرمائید با همه اطلاعاتی که رئیس سابق داشت دقت نظر و موشکافی که در سال جاری راجع به بودجه مملکتی شد هیچ وقت سابقه نداشت (صحیح است) یکی از وظایف مهم ماریسیدگی با قلام بودجه است وظیفه اساسی مجلس شورای ملی رسیدگی به جزء جزء اقلام در آمد مملکت است امسال بقدری روی اقلام و روی ماده واحده و تبصره‌ها صحبت شد و روی جزء جزء ارقام بحث شد که مسلماً هیچ قلمی نبوده که از نظر تیزبین کمیسیون بودجه رد شده باشد در چند جلسه خود آقای

نخست وزیر و در اکثر جلسات آقایان وزیران و مدیران شرکت‌هایی که در این برده سه می داشتند به کمیسیون خواسته شدند حتی رؤسای بانکها و بانک مرکزی و ملی به کمیسیون بودجه احضار شدند تا ارقام بودجه را توجیه کنند سیاست بانکی کشور را توجیه کنند سیاست بانکی را که موجب جلوگیری از افزایش قیمت‌ها بود و حتی من برای اینکه از وضع بودجه مطلع بشوم و بتوانم وظایف خودم را انجام بدهم در جلسات کمیسیون بودجه شرکت می‌کردم دیدم مستشاران دیوان محاسبات راهم به کمیسیون دعوت کرده اند تا از آنها که قضائی هستند که صرفاً آرای آنها روی درآمد و ارقام مملکت است از آنها درباره بودجه سؤال بشود و بنده خیال می‌کنم این رویه کمیسیون بودجه بسیار بسیار بار ما را کم کرده زیرا طبیعی است که در جلسه علنی مجلس شورای ملی برای ما رسیدگی به جزء جزء ارقام بودجه میسر نیست و اینکار کمیسیون بودجه است که مسلماً با این همه دقت و توجه اینکار را کرده و بنده لازم میدانم از اعضای کمیسیون محترم بودجه مخصوصاً هم مسلک دکتر دادفر رئیس کمیسیون بودجه که با آن همه دقت و درایت و شخصیت کمیسیون بودجه را اداره کردند تشکر کنم بنده برای نمونه دو مطلب را برای آقایان و خانمهای نماینده روشن می‌کنم یکی موضوع یک نواخت نکردن مالیات حقوق بود آقایان میدانند کارمندان رسمی دولت که از اعتبارات عمومی دولت حقوق میگیرند ۰.۴٪ مالیات میدهند کارمندان که از طرح استفاده میکنند ۰.۱۰٪ در صورتیکه برای آدم مزد بگیر حقوق آن چیزی است که میگیرد و خرج زن و بچه اش میکند و این فرق نمیکند که از طرح باشد یا از بودجه عمومی و یا مشمول قانون استخدام باشد اصل این است که پول میگیرد و می‌رود برای خانواده اش خرج میکند این مطلب را کمیسیون بودجه توصیه کرده است که دولت در سال آینده که احتمالاً قانون جدید مالیات بردار آمد تهیه خواهد شد این نص را رفع بکند و دولت هم پذیرفته است (دکتر کیان - اصلاح ماده ۶۸ قانون شهرداریها) مسئله دیگری که باز در توصیه های کمیسیون بودجه بود اصلاح ماده ۶۸ قانون شهرداریها است که دوستم آقای دکتر کیان یادآوری نمودند ملاحظه میفرمائید امروز

شهرداریهای مملکت گرفتاریهای زیاد دارند که از بی‌ناری مردم است ناشی از این است که مردم این کشور دیگر آب غیر بهداشتی نمیتوانند بخورند ناشی از این است که مردم پارک می‌خواهند پارک کودک می‌خواهند تمام نیازمندیهای کسب و کاری مترقی دارد اینها می‌خواهند متأسفانه شهرداریها خودشان از عدم انجام حوائجشان شکایت دارند و حتی بعضی شهرداریها از کمی اعتباراتشان شکایت دارند این صحیح نیست که قریب یک چهارم بودجه شهرداریها مثل گوشت قربانی تقسیم شود باین بابان دستگاه، همانطور که آقای دکتر دادفر در کمیسیون بودجه گفت تازه دولت مجبور میشود بهمان شهرداریها که یک چهارم اعتباراتشان را میگیرد کمک مالی هم بکند کما اینکه همین امسال از بودجه دولت چهارصد دستگاه اتوبوس برای شهرداری تهران خرید چه مانعی دارد که این چهارصد دستگاه اتوبوس را نخرند دولت کمک و اعانه به شهرداریها ندهد و بگذارد شهرداریها بادرآمد خودشان شهر خودشان را اداره کنند کمیسیون بودجه توصیه کرده است که دولت این ماده ۶۸ را لغو کند و این اعتبارات از متن بودجه دولت داده شود و بگذارد شهرداریها در آمد محلی خودشان را خودشان خرج کنند این هم یکی از کارهای بسیار مفیدی بود که کمیسیون بودجه کرد طبق حسابی که بنده دارم این $\frac{1}{4}$ بودجه این $\frac{23}{5}$ درصدی که از شهرداریها جمع میشود در حدود یکصد میلیون تومان میشود و این رقمی است که خیلی از شهرها را میشود آباد کرد مطلب دیگری که همکار ارجمند آقای زهتاب فرد فرمودند راجع به ارسال بودجه مطبوعات و سایر مقامات بود بنده خیال می‌کنم هر کس جوینده بودی بنده میشد هر کس که حوصله داشت این بودجه را مطالعه کند برایش تهیه کردن خیلی آسان بود کما اینکه دو نفر از کارمندان وزارت اقتصاد بمن مراجعه کردند و از من خواستند این بودجه را مطالعه کنند گرفتم و دادم و طبق اطلاعی که از نخست وزیر بدست آوردم به بعضی از مراکز تحقیقات اقتصادی و دانشگاهی این بودجه ها را فرستاده اند حالا اگر کسی میخواهد از این بودجه استفاده کند بنظر من آن مطلب دیگری است مطلبی یادم افتاد برای رفع خستگی عرض کنم که یک

آقای بهسازی توانسته است بودجه را بخواند و نظراتش را به جناب آقای زهتاب فرد بدهد و من خوشوقت هستم آنچه در جواب فرمایشات ایشان میگویم چون برای من مشکل است که فرمایشات جناب زهتاب فرد جواب بدهم چون ایشان خیلی خوب صحبت میکنند بقول حافظه ترکان پارسی گوی بخشدگان عمرند، البته ایشان ترك نیستند آذربایجانی هستند آذربایجانی که پارسی حرف میزند خیلی شیرین حرف میزند بعکس من که دهاتی هستم و خوب صحبت نمیکنم و حرفهایم لطفی ندارد خوشبختانه من جوابی به فرمایش ایشان نمیدهم چون بیشتر فرمایشاتی که ایشان کردند نقل قول از آقای بهساز بود شخصی بنام بهساز نامه ای به ایشان نوشته و این اعتراضات را کرده بود و این دلیل این است که بهساز نامی توانسته است بودجه دولت را بدست بیاورد و اعتراضاتش را بدهد مسئله دیگری که باز فرمودند راجع به درآمد نفت است من راجع به درآمد نفت صحبت نمی‌کنم چون از مسائل مهم اقتصادی است و دیشب وزیر دارائی گفت ولی یک چیزی که وزیر دارائی نگفت این است که این درآمد نفت هشتاد درصدش صرف کارهای عمرانی می‌شود رقمی که من از بودجه در آوردم ۱۷۸ میلیارد ریال از درآمد نفت برای بودجه مملکت گرفته میشود ۱۷۱ میلیارد ریال خرج طرحهای غیر مستمر و عمرانی میشود بنابراین تمام آنچه که از نفت گرفته می‌شود صرف کارهای عمرانی می‌شود یعنی این سرمایه تبدیل یک فعالیت‌هایی میشود که خود بخود موجب درآمد و ثروت ملی ما خواهد بود نکته دیگری هم فرمودند و آن اینکه دولت شما دولت انقلابی نیست و در تشریح این بیانات فرمودند که شما دست کدام متخلف را گرفته اید و مجازات کرده اید بنده خواستم عرض کنم دولت حزب ایران نوین از نظر حکومت کردن از نظر اداره مملکت از نظر رسیدگی بکیفیت کار مأمورین دولت، حزب ایران نوین یا حزب مردم یا حزب پان ایرانیست نمیشناسد هر کس خوب خدمت کند مورد تشویق است و هر کس خوب خدمت نکند مورد تنبیه است دو مورد است که هر دو موردش را عرض می‌کنم در دولت حزب ایران نوین دوستاندار از حزب

مردم وجود دارد و یکی از آنها را می‌شناسم و اقامت مردی است فعال در آذربایجان غربی بسیار خوب هم خدمت کرده دولت هویدا نگاهش داشته است و مکرر قدر دانی کرده است (جوانشیر - آدم درستی هم هست) پس این امر دلیل بر این است که احساس حزبی برای استفاده از مأمورین نیست و عکسش هم این است در دوره گذشته یکی از همکاران ما به علت تخلفات اداری در زمان قبل از نمایندگی اش تحت تعقیب واقع شد ایران نوینی هم بود و این دولت هویدا بود که لایحه سلب مصونیتش را به مجلس آورد و این مجلس انقلاب بود که متهم را بمقامات قضائی سپرد تا مورد رسیدگی قرار بگیرد و مقامات قضائی هم آن فرد را به علت تخلفاتش محکوم کردند پس در رسیدگی به تخلفات گرچه این کارها کار دولت نیست و کار قوه قضائیه است ولی در رسیدگی باین تخلفات هیچ وقت دولت توجه باین که این شخص متخلف عضو کدام حزب است نداشته و ندارد چندان یادداشت بعضی نمایندگان برای من نوشته اند این سه چهار مطلب را عرض می‌کنم و وارد در بحث بودجه میشوم یکی از نمایندگان که خودشان طیب هستند بمن یادداشت نوشته اند که در تمام بیمارستانها بخش فوری و بخش غیر فوری هست هر کس به بخش فوری مراجعه میتواند بکند اگر تصادف کرده باشد و آپاندیسیت حادث داشته باشد فوراً رسیدگی و معالجه میشود اما آن دختر خانمی که آمده است چندبار نوبت گرفته است و برگشته است این یک جراحی ترمیمی داشته است یک جراحی پلاستیک داشته است انصاف نیست که اگر وقتی در بیمارستان به این دختر خانم داده نشده است و در آن موقع بیماران فوری دیگری وجود داشته باشد این دختر خانم وقت را برای یک عمل تفتنی و ترمیمی اشغال بکند این واقعاً صحیح نیست باز یکی دیگر از آقایان نمایندگان یادداشتی نوشته اند که آن زائورا که گفتند رفته یک بیمارستانی و راهش نداده اند اینجا زایشگاههای مجانی از طرف شیرو خورشید هست از طرف وزارت بهداری و حمایت مادران هست بهر یک از اینها ممکن است پرود و یک زایشگاه خصوصی که ۲۴۰۰ تومان گفتند از او گرفته اند مراجعه نکند البته در همه جای دنیا هست اگر یک مؤسسه خصوصی بود این

مؤسسه خصوصی حساب کار خصوصی خودش را دارد چندین زایشگاه مجانی در تهران هست و رسیدگی میکند خوشبختانه در زایشگاهها هم جنجال نیست و مراجعین زیاد نیست راجع به مسئله اقتصادی و انعکاس اقتصاد ایران در خارج صحبت کردند من ضمن بحث بودجه یک تجزیه و تحلیل کرده‌ام اما یک چیزی که بادم آمد عرض کنم پربروز در سرسرای مجلس بودم دیدم پست آمد و در یک روز دوتا نامه از آمریکا برای آقای دیهم آورده بود برای من باعث تعجب بود که در یکروز دوتا نامه رسیده بود خود ایشان هم تعجب کردند بعد از اینکه نامه‌ها را خواندند فرزند ایشان نوشته بود بابا حتماً تعجب میکنی که دوتا نامه نوشته‌ام بعد از اینکه نامه اول را نوشتم در روزنامه نیویورک تایمز مطلبی راجع به ایران دیدم که خوشحال شدم و لازم دانستم این مطلب را برای تو بنویسم و آن این بود که روزنامه نیویورک تایمز در تجزیه و تحلیل اوضاع اقتصادی دنیا در سال ۱۹۷۱ که بحث کرده‌وضع کشورها را نوشته مثل ترکیه که وضعیت ناراحت کننده بوده و نوشته اقتصاد ایران و رشد اقتصادی ایران حتی از ژاپن بیشتر است و این روزنامه نیویورک تایمز از وضعیت اقتصادی ایران تجلیل کرده. آقایان اینرا هم بدانید که روزنامه نیویورک تایمز از آن روزنامه‌هایی است که گاه‌گاه هم هوس میکنند اوضاع ایران انتقاد بکنند، جزو روزنامه‌هایی نیست که هواخواه ایران باشد بلکه گاهی هم انتقاد میکند ولی همین روزنامه نویس منتقد منصف بوده که نوشته وضع اقتصادی ایران در سال گذشته حتی نسبت از ژاپن بهتر است یک مطلب دیگری دوست محترم آقای زنتاب فرد فرمودند راجع به مسئله نیروی دفاعی خوشبختانه راجع به مسئله نیروی دفاعی همه ملت ایران هم می‌بایستند و همفکرند خوب یک مسائلی است که باید توضیح داد خیال میکنم که در بیاناتشان شنیدم گفتند چرا در ایران کارخانه‌های اسلحه سازی ساخته نمیشود خواستم عرض کنم امروز کارخانه اسلحه سازی بدلائل زیادی در اکثر کشورهایی که سرمایه‌شان از ما هم بیشتر است ساخته نمیشود فرض کنید فانتوم را آمریکا میسازد، میراژ فرانسه میسازد و این کشورها هم بعضی اوقات از کشور سازنده می‌خرند فرانسه میتواند فانتوم بسازد ولی اینکار را نمیکند از کشور سازنده می‌خرد

بدلائلی که عرض کردم یکی آنکه کارخانجات اسلحه‌سازی سرمایه خیلی زیادی لازم دارد دوم اینکه وضع تکنیک اسلحه و اسلحه سازی هر روز در تغییر است بنابراین اکثر کشورهایی که خیلی از ما ثروشان بیشتر است امکانات فنی و تکنیکی شان بیشتر است اینها هم کارخانه اسلحه سازی ندارند و اسلحه را از کارخانه‌هایی که از سابق داشته‌اند خریداری میکنند اینجا هم کار ارجمند من آقای دکتر رشید یاسمی که خودشان مدتی نماینده انجمن شهر تهران بوده‌اند یادداشتی بمن نوشته‌اند و این یادداشت موجب میشود یک اشتباه دیگری که همکار عزیز آقای زنتاب فرد داشته‌اند رفع بشود راجع بساختن در خیابان فیر آباد با ویلا که گفتند جلو آمده و شهرداری جلوگیری نکرده ایشان یادداشت نوشته‌اند که دو ساختمان پهلوی هم هست که بنظر میرسد یکی جلو است ولی اینطور نیست این ساختمان در حدود خودش است ساختمان دیگر دلش خواسته و یک مقداری عقب رفته است و در انجمن شهر هم روی این موضوع بحث شد معلوم شد که چنین مطلبی نبوده و آن ساختمان جلوتر ساخته نشده موضوع تغییر رویه شهرداری راجع بتوسعه کوچه‌ها که گاهی تصمیم میگیرد کوچه را توسعه بدهد و آیا شهرداری حق دارد که این تصمیمات را خودش بگیرد پانه باز در یادداشت ایشان هست که این قبیل تصمیمات بر حسب تقاضای مردم و تصویب انجمن شهر تهران بوده است بهر حال اجازه بفرمائید که بحث خودمان را راجع به بودجه شروع کنیم ماهنوز فراموش نکرده‌ایم که در سالهای قبل از انقلاب بودجه ما بصورت یک دوازدهم تقدیم مجلس میشد در بودجه‌های یکدوازدهم مطلقاً آثاری از برنامه عمرانی وجود نداشت مبلغی در آمد پیش بینی میشد و صرف کارهای پرسنلی میشد من از جناب آقای هویدا تشکر میکنم که در سال جاری بودجه را خیلی زودتر از سال پیش به مجلس تقدیم داشتند و بمجلس و کمیسیون بودجه این امکان را دادند که بتوانند به ارقام بودجه پادقت نظر رسیدگی بکنند و گزارش آنرا بمجلس تقدیم کند ما وقتی راجع به بودجه‌های یکدوازدهم صحبت میکنیم باید توجه کنیم که اولین بودجه برنامه‌ای که در ایران تهیه شد از سال ۱۳۴۳ از طرف دولت هویدا بود و تا قبل از این سال بودجه بصورت

برنامه‌ای تنظیم نمیشد از قامی برای هزینه‌های عبادی و عمرانی در نظر میگرفت و چه بسیار اتفاق می‌افتاد ارقامی که برای بودجه در نظر میگرفتند وصول نمیشد اما خاصیت بودجه برنامه‌ای این است که باید برنامه در سال اجرایی بودجه عملی شود در بودجه برنامه‌ای اصل مسئله و اصل موضوع برنامه‌های عمرانی است زیرا برنامه‌های عمرانی هستند که خود بخود تولید کار و تولید ثروت میکنند و از درآمد خودشان امکان میدهد که دولت برنامه‌های جدیدی را بموقع اجرا در آورد بودجه ۵۴۸ میلیارد دولت که نسبت به بودجه سال جاری ۲۱٪ افزایش دارد آئینه تمام‌نمای فعالیت‌های مترقیانه کشور در سال آینده است.

بسیار جای خوشوقتی است که در اجرای فرمایشات حکیمانه شاهنشاه آریامهر در جلسه سال گذشته سازمان برنامه که در آن جلسه به اولویت بخش کشاورزی توجه و تأکیدات لازم را به اولویت این بخش فرمودند دولت در تلوا اعتبارات اقتصادی خودش ۳۸٪ اعتبارات کشاورزی را افزایش داده است این برای ما جای خوشوقتی است که اولویت امر کشاورزی مورد توجه واقع شده خوشبختانه بموازات اعتبارات کشاورزی که تأمین شده مسئله فعالیتها و اعتبارات صنعتی هم از نظر دور نمانده آقایان توجه دارند که صنعت و کشاورزی باید دوش بدوش هم پیش بروند همانطور که در بخش اقتصادی ۳۸٪ به اعتبارات کشاورزی افزوده شده ۳۵٪ هم باعتبارات صنعتی مملکت افزوده شده است بطور کلی در بودجه پیشنهادی دولت با اولویت در بخش های اقتصادی و اجتماعی توجه کامل شده است و این نکته است که موجب افتخار ما است به همین دلیل است نماینده فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین از دولت هویدا و از این بودجه دفاع میکند زیرا آنچه مطلوب ما است در بودجه توجه به بخشهای اقتصادی و اجتماعی است که خوشبختانه در این بودجه توجه کامل شده است (صحیح است) راجع به رشد بودجه بنده مطالبی داشتم که میخواستم بعرض برسانم.

درست است که در بودجه سال ۱۳۵۱ بیست و یک درصد به بودجه ما نسبت بسال جاری افزایش پیدا کرده اما خوشبختانه این رشد با افزایش نسبی قیمت‌ها توأم

بوده بنده عرض نکردم که قیمت‌ها افزایش پیدا نکرده است ولی عرض می‌کنم که رشد ۲۱٪ بودجه سال ۱۳۵۱ با افزایش نسبی قیمت‌ها توأم بوده است بعضی تصور کردند که رشد اقتصادی کشور و افزایش رقم بودجه ممکن است در افزایش قیمت‌ها تأثیر کند باز هم آنطور که راجع به بودجه عرض کردم عمل افراد و سوابق آنها را باید همیشه مورد نظر داشت در سالهای گذشته ملاحظه فرمودید که رشد اقتصادی و اجتماعی ما هیچوقت با افزایش نامعقول قیمت‌ها توأم نبوده در کشورهای در حال توسعه همیشه افزایش قیمت وجود دارد اما برای استحضار آقایان باید عرض کنم این افزایش قیمت‌ها در بعضی از کشورهای در حال توسعه از ۲۱٪ هم گذشته اما در کشور ما در اثر حسن سیاست مالیاتی که جلوگیری از افزایش قیمت میکند و همین مسئله افزایش مالیات مستقیم است در اثر بعضی تمهیدات و سیاستهای پولی و بانکی خوشبختانه در ۱۰ سال اخیر حد متوسط افزایش قیمت‌ها دو درصد بوده است البته در حد متوسط سالی که بیشتر افزایش قیمت پیدا شده سال ۴۹ و ۵۰ بوده ولی منصفانه بیاید حساب کنید به بیند بانچه به اینکه الان به آقایان عرض کردم که سیستم مالیاتی و سیستم بانکی و سیاست اقتصادی دولت هرگز موجب افزایش نامعقول قیمت‌ها نشده اگر در سال جاری افزایش قیمتی پیدا شده مربوط به خشکسالی شدید است که در بعضی نقاط کشور بوده است امیدوار هستم خداوند که همیشه حافظ و حامی و نگه‌گشای کارهای ملت ایران است با رحمتی که در زمستان امسال پیدا شد و کثرت یارندگی، در سال آینده قیمت‌ها قوس نزولی پیدا کند و همانطور که عرض کردم در دنیا در کشورهایی که در حال توسعه هستند افزایش قیمت از بیست درصد گذشته ولی در ایران حد متوسط ۲ درصد بوده این برای ما اسباب افتخار است که کشوری هستیم در حال توسعه آن همه پول برای اجرای برنامه‌های اقتصادی خرج میشود مع هذا افزایش قیمت‌های ما زیاد نبوده است مسئله دیگر این است که بنظر بنده، واقعاً عرض میکنم اقتصاد نمیدانم اما وقتی بودجه دستم افتاد دیدم دولت هویدا دولت دفاع کردنی است بدلائلی که قبلاً عرض کردم آنچه چشمان می‌بینند آنچه در ظرف این هشت سال انجام شده است این حاکی

از صحیح بودن سیاست اقتصادی دولت هویدا است بنده کتاب بودجه را برداشتم رفتم پیش بعضی رؤسای بانکها بعضی اقتصاد دانها و گفتم آقا در فلان موضوع من اشکال دارم مرا روشن کنید من با تحقیقی که در بودجه کردم عرض می کنم که افزایش نسبی قیمت برای کشوری در حال توسعه برای کشوری که جمعیتش رو به زیاد است لازم است زیرا این افزایش در جهت رفاه تولید کننده است و وقتی تولید کننده مرفه شد موجب تزئید تولید و موجب بالا بردن میزان اشتغال و جذب گروه بیکار میشود (صحیح است) کسانی که بیکار هستند همه را که بدستگاه دولت نمیشود جذب کرد پس باید گروه تولید کننده در حد معقول و منصفانه تشویق بشوند تا بر تولیدشان اضافه بکنند و بر میزان اشتغال اضافه بشود و گروهی که برای خدمت آماده هستند همانطور که وزیر دانا می گفت همه ساله این گروه در دستگاه تولیدی و دستگاههای بخش خصوصی جذب شوند خوشبختانه کشور ما سالهای اول توسعه را پشت سر گذاشته است اگر تر مز اقتصادی از دست يك دولتی در برود در سالهای اول توسعه ممکن است موجب گرانی بشود زیرا سالهای اول است که پول زیادی برای انجام برنامه های عمرانی و برنامه های اقتصادی و اجتماعی خرج میشود چون این کارها برای استفاده از بازده آن، زمان لازم دارد ممکن است در ظرف فاصله ای که زمان ایجاب میکند که ما از برنامه مان بهره گیری کنیم در این فاصله قیمت ها بطور نامعقول بالا برود خوشبختانه ما آن دوران را پشت سر گذاشته ایم دوران سالهای اول توسعه را که مبالغی پول در این کشور خرج شده و بانتظار بازده این برنامه ها بودیم آن دوران تمام شده و در سال جاری از قسمتهای مهم واحدهای ذوب آهن از واحدهای پتروشیمی از کاغذ سازی و استفاده از گساز بهره برداری شده و طبق اطلاع در سال آینده از تراکتور سازی و ماشین سازی و از این برنامه ها استفاده میشود و همچنین در امور اقتصادی آن قسمتی که بازده آن زمان بیشتر لازم وارد کار کشاورزی است برای يك کار کشاورزی حداقل ۱۰ سال ۸ سال زمان لازم است تا پولی که ریخته شده است برگردد و دستگاه کشاورزی تولید کنند سالهای اول توسعه طی شده از سدهائی که ساخته شده بهره برداری میشود و

همانطور که ممکن است بعد از سالهای اول کاناها راه نرفتند از حال کاناها و شبکه های سدها آماده استفاده شده است و من امیدوارم که در سال آینده سرعت استفاده از آبهای سدها در امر کشاورزی و بهره برداری در امر کشاورزی ما جامعه عمل بپوشد بهر صورت سیستم سیاست اقتصادی دولت و سیاست مالیاتی دولت که مالیات مستقیم را افزایش داده اند و در حقیقت پولهای اضافی اجتماع را جذب کردند که این پولها در دست مردم نماند اینها همه سیاستهای صحیحی بوده است که بمانویدمیدهد که هرگز در ضمن توسعه اقتصادی با افزایش نسا معقول قیمتها مواجه نشویم البته بنده اینجا از ذکر این حقیقت خودداری نمیکنم که این مطالبی که عرض کردم راجع به گرانی بود اما مسئله گرانی با مسئله گرانی فروشی فرق دارد بنده خیال میکنم اینجا با زبان الکن خودم ثابت کردم که سیاست اقتصادی و مالیاتی دولت طوری بوده است که خوشبختانه در ظرف ده سال گذشته افزایش غیر معقول قیمت ها نبود و گرانی تولید نشده آنچه هم شده در اثر خشکسالی اخیر بخصوص سال ۴۹-۵۰ بوده اما منکر این مطلب نیستم که افراد سودجویی که از موازین و معیارهای اخلاقی بدور هستند مفاصله این افراد همیشه از فرصت سوء استفاده کرده اند و موجب گرانفروشی میشوند کما اینکه در همین سال جاری در اثر ریزش برف بی سابقه و مسدود شدن راهها یکمده افراد سودجو که عرض کردم باند هیچ اصول اخلاقی نیستند سوء استفاده کردند و بعضی قیمتها را اگران کردند این را بهش گرانی نمیشود گفت چون گرانی آنست که تمام قیمتها بالا برود در صورتی که ما خیلی از هزینه ها را داریم که قیمتش بالاتر رفته است من از جناب آقای هویدا استدعا میکنم که با این عمل مشتی مردم از خدا بیخبر مبارزه شود زیرا گناه اوست واقعا يك دولتی که آنهمه کارهای عمرانی انجام داده و آنهمه کار صحیح کرده است چه از جهت سیاست خارجی و امنیتی و اقتصادی انجام داده است بهانه بدست بعضی افراد بدهد که مثلاً گران شدن سبزی یا گران شدن تخم مرغ را موضوع انتقاد از دولت قرار بدهند من استدعا دارم جناب نخست وزیر باین مطلب توجه فرمایند در اینجا اجازه فرمائید از بعضی از دستگاههای دولتی که بکارشان واقف هستم و لاف اطلاعاتم يك مقداری متکی به تحقیق و

مدرك است و از طرح لایحه بودجه استفاده بکنم و صحبتی بکنم یکی از این دستگاهها دستگاه وزارت کشور است و وزارت کشور از دستگاههایی است که در زمان انقلاب در اجرای اهداف انقلاب رل مهمی بعهده داشته و کارهای مهمی انجام داده است من از آنچه قیافه ظاهری این وزارتخانه عوض شده چه از نظر نوسازی چه از نظر تجهیز کادر تحصیل کرده برای اینکه مأمورین وزارت کشور هستند که در سطح دهات و روستاها هستند که با مردم کشور تماس دارند و این مأمورین وزارت کشور هستند که میتوانند اثرات انقلاب را در سطح کشور پیاده کنند این وزارتخانه کادر تحصیل کرده لازم دارد و من از این مسائل جزئی که تجهیز کادر تحصیل کرده است صحبت نمیکنم تنها چند فقره از کارهایی که در اجرای اهداف انقلاب انجام شده است بعرض آقایان میرسانم یکی از اقدامات مهمی که در وزارت کشور انجام شده است مسئله قانون نوسازی است آقایان مستحضر هستند که مردم این ممالک بعلت روشن بینی و بعلت اینکه انقلاب اجتماعی ایران بیدارشان کرده توقعات زیادی از شهر دارها دارند و این توقعات مردم بجاست مردم همه چیز میخواهند ولی شهرداری امکان آن را ندارد که بر آورده کند دولت آقای هویدا بانتهی قانون نوسازی و تصویب رساندن و اجرای آن این امکان را داد که شهرداریها بتوانند برای برنامه های مهمی از قبیل توسعه معابر و توسعه خیابانها و تهیه آب مشروب و سایر کارها قدمهایی مهمی بردارند این قانون در اول سال ۴۹ در اکثر شهر های بزرگ مملکت اجرا شد و الآن در وزارت کشور دستگاهی مشغول آموزش کادر وزارت کشور است بتدریج که کادر مجرب و آموزش دیده ای برای اجرای این قانون که خیلی اهمیت دارد پیدا شود شنیده ام در سال آینده در تمام کشور اجرا میشود یکی از محاسن این قانون که بسیار جای خوشوقتی است اینست که صرفاً در آمد نوسازی باید بمصرف نوسازی و عمران برسد و دیگر خرج سفر و پول حقوق نمیشود و دیگر مثل ماده ۶۸ مانند گوشت قربانی تقسیم بین ادارات دیگر نمیشود این قانون نوسازی یکی از قوانینی است که اصل ۱۱ منشور انقلاب شاه و ملت یعنی نوسازی مملکت را اجرا میکند و این کار کار دولت هویدا و دستگاه وزارت کشور است

یکی دیگر از کارهای مهمی که شده لغو عوارض دروازه ای است میدانید که عوارض مزاحم دروازه ای چه توهینی ب مردم بود و موجب اتلاف وقت آنها و سوء استفاده بعضی از مأمورین وصول آن میشد و در انتظار خارجیان هم شایسته نبود، وقتی یک ساعت يك خارجی را برای سؤال و جواب معطل میکردند اثر نامطلوبی داشت خوشبختانه با لغو این عوارض يك قدم بزرگی در راه انقلاب اجتماعی و حتی میتوانم عرض کنم انقلاب اداری مملکت برداشته شد يك وظیفه مهم و اساسی که مورد علاقه همه نمایندگان هست در وزارت کشور در زمان حکومت آقای هویدا انجام شده و آن مسئله تأسیس و تشکیل انجمن های شهرستان و استان است آقایان توجه دارند که در قانون اساسی ما که برای مافران سیاسی است در این قانون مسئله انجمن های ایالتی و ولایتی توجه شده و تأکید شده بود ولی ۷۰ سال از مشروطیت ما گذشت و این مسئله ای که آرزوی همه ملت ایران و مورد تأکید قانون اساسی ما بوده است بمورد اجرا گذاشته نشده بود این قانون در زمان انقلاب تهیه شد خوشبختانه با نهایت بی نظری و درایت اجرا شد و امروزه در تمام شهرستانها و استانها انجمنهای شهرستان مشغول کار هستند و اینها نیاز مندیهای مردم را توجه میکنند و بامور جامعه نظارت دارند و در حقیقت کار مردم بدست خود مردم سپرده میشود این افتخار دولت است که آنچه را که رهبر عالیقدر مملکت تأیید کرده اند موبمو اجرا کرده است (صحیح است) یکی از کارهایی که همیشه مورد تأیید شاهنشاه آریامهر است سپردن کار مردم بدست مردم است چه سیاسی بهتر از تشکیل انجمنهای شهرستان و استان میتوانست موجب شود که کار مردم هر شهر و هر محل بدست برگزیدگان آن محل انجام شود بنده بسیار خوشوقتم که آقای نخست وزیر مکرر در فرمایشاتشان باین مطلب توجه داشته اند که باین اختیارات بیشتری بانجمنهای شهرستان و استان داده شود و قسمتی از امور که هنوز در مرکز متمرکز هست به شهرستانها منتقل شود و در اختیار انجمنهای شهرستان و استان قرار بگیرد همچنین اطلاع پیدا کردم جناب وزیر کشور خودشان علاوه بر اینکه وزیر هستند باشایستگی و لیاقت

و بقول خارجیها در فیلد خدمت کرده اند و مشغول هستند یعنی در استانها خدمت کرده اند و مجری قانون بودند به نقایص کار انجمنها واقف هستند لایحه ای به مجلس تقدیم کنند که نقایص کار انجمنها مرتفع بشود و بانجمنهای استان و شهرستانها اختیار بیشتری داده شود از این بابت از ایشان سپاسگزارم و از دولت که برای اولین بار صد میلیون ریال در بودجه برای تجهیز انجمنهای شهرستان و استان و پیشرفت کار اینها افزایش اعتبارشان گذاشته اند کمال تشکر را دارم من از طرف نمایندگان شهرستان از این حسن توجه دولت بامور انجمنها و تخصیص این اعتبار تشکر میکنم برای شهرداریهای کشور قدمهای زیادی برداشته شده برای تجهیز کادر باسواد و کادر متخصص برای تجهیز دفاتر فنی اقدامات زیادی در جریان است ولی اهم کاری که برای شهرداریها انجام دادند تهیه لایحه مقررات استخدامی شهرداریها است باید عرض کنم هزاران نفر کارمندان شهرداریها که اکثر آنها مردمان زحمتکش و خدمتگزار و پاک مملکت بودند بعلت بلا تکلیفی و اینکه بیمه های اجتماعی نداشتند و آینده شان روشن نبود حقیقتاً مأیوس و ناامید بودند تهیه این قانون و دستور اجرایش در تمام شهرداریها موجب امیدواری همه این مردم شده است و من امیدوارم که همین آسایش و اطمینان خاطر که بکارمندان شهرداریها با اجرای این قانون داده میشود موجب بهبودی آنها در انجام وظایفشان بشود اگر آقایان خسته هستند من عرض کنم راکوتاه میکنم ولی اگر خسته نبودید بعرضم ادامه دهم ؟

دکتر الموتی - خواهش میکنم فرمائید بسیار مستدل و شیرین است.

مصطفوی - مسئله دیگری که باید آقایان توجه فرمایند مسئله نظام صنفی است آقایان توجه داشته باشید که يك اکثریت انبوه مملکت بنام اصناف بنام واحد صنفی در تمام کشور پراکنده هستند اینها بموجب این قانون که باز در اینجا بعنوان لم بشکر المخلوق لم بشکر الخالق من از دوست عزیزمان آقای دکتر مذهب باید تشکر کنم که در تصویب این قانون و اصلاح این قانون و تنقیح آن بسیار زحمت کشیدند من خودم عضو آن کمیسیون بودم این قانون يك طبقه بزرگ این مملکت را که با همه افراد

ملت ایران ارتباط دارند تحت يك ضابطه صنفی در آورد و همه مردم و اصناف را از يك اصطکاک مزاحم راحت کردند دیشب در روزنامه خواندم که متأسفانه لیدر محترم حزب اقلیت گفته بودند این درست نیست که اصناف را تحت ضوابط حزبی جمع کنند این موجب گرانی میشود ! من درست عکس این فکر میکنم مردمیکه ضوابطی نداشته باشند و لجام گسیخته باشند متأسفانه سودجویی و نفع پرستی در تمام افراد بشر پیدا میشود و مردم لجام گسیخته موجب گرانی میشوند اما اگر اصناف تحت يك ضابطه متمرکز بشوند و بحزبی هم منتسب باشند بهیچوجه من الوجوه بی تر می نمانند و این ترمز موجب میشود جلوی تجاوزاتشان گرفته شود بنده خیال میکنم هیچ حزبی در دنیا نباشد که بخواید برنامه اش ایجاد گرانی بکند مگر حزبی که برنامه اش ایجاد گرانی باشد که ما چنین حزبی را نه در اقلیت و نه در اکثریت سراغ نداریم بنابراین وقتی اصناف متمرکز شدند و دبیر کتیبو کار آنها از طرف احزاب بررسی شد و بآنها داده شد مسلماً موجب قطع اینکارها و تقلیل قیمتها خواهد شد و این نظر ایشان متأسفانه صحیح نخواهد بود . عرض کنم که وظایف بسیاری در این وزارتخانه انجام شده که همه اش برنامه های مترقی بوده بنده اگر بخوام جزئیات کارهایی که از صبح تا آخر وقت در این وزارتخانه انجام میشود بگویم در شان مجلس نیست که من در این مسائل وارد بشوم ولی بدانید که روی هر يك از کارهای این وزارتخانه دست بگذارید و سر بزیند در راه بهبود وضع مملکت و پیشرفت برنامه ها قدم بر میدارد قانون مترقی و وظیفه عمومی یکی از بهترین قوانینی است که دولت جناب آقای هویدا تهیه کرد و از تشتت آئین نامه ها و قوانین که راجع به نظام وظیفه بود جلوگیری کرد، قانون اصلاح قانون گذرنامه يك موضوعی است که قطعاً رفع سرگردانی مردم موجب رفاه و آسایش مراجعه کنندگان بود بسیار قانون مترقیانه و صحیح بود برنامه های دیگری در این وزارتخانه هست که انجام شده ، لایحه اصلاح ترافیک ، لایحه انتخاب دهمدار و کدخدا و از این قبیل لوایح مترقی که در وزارت کشور تحت بررسی است و ما امیدواریم در سال ۱۳۵۱ دولت آقای هویدا با تقدیم این لوایح باز بزنگهای زرین

دیگری بر افتخارات خودشان اضافه کنند تنها يك اداره ثبت احوال را عرض میکنم این اداره از وقتی انسان متولد میشود تا وقتی میمیرد همه با او سروکار دارند این اداره باید اعتراف کنیم در گذشته بطوریکه سایر شئون مملکت در حال ترقی بود در گذشته این اداره ترقی نکرده در سال گذشته باز در اثر مراقبت وزیر فهمیده کشور مقدار زیادی کار تجهیز کادر تحصیل کرده و نوسازی در این اداره کل انجام شده و برای سرعت مراجعات مردم سرعت انجام کار مردم در اجرای اصول انقلاب اداری مقرراتی وضع شده که بکلی وضع با سابق فرق کرده بنده شنیدم یکی از نمایندگان اقلیت ایراد کرده بود که چرا اسامی را اصلاح کرده اید بنده خیال میکنم یکی از کارهای مفید این دستگاه لغو این اسامی نامانوس بود شمارا بخدا قسم اسم گرگ علی، دنب علی، زلفعلی اینها اسامی است که بر از بنده يك ایرانی این قرن باشد یا مقام مولای علی بن ابيطالب که همه ما با اسم مبارکش افتخار میکنیم شایسته است که نام گرگ علی بر روی کسی بگذارند آیا اینها چیزی است که مخالفت بشود این کار مفیدی بوده که کرده است (آفرین) خدا پدرش را بیامزد البته جناب آقای نخست وزیر سعه صدرشان زیاد است آرزوهای زیاد برای مملکت دارند امیدواریم خودشان سالیان سال باشند و این کارها را انجام بدهند (انشاء الله) ایشان دلشان میخواهد ثبت احوال بادستگاه الکترونیک مجهز بشود و فرصتی به ثبت احوال دادند که این برنامه ها را انجام بدهند من امیدوارم که اهداف ایشان جامه عمل بپوشد و این برنامه ها در ثبت احوال انجام شود بهر حال هم رئیس آن دستگاه آدم لایقی است و هم وزیرش امیدوارم دولت امکانات بدهد این برنامه ها را انجام بدهند راجع بخدمات وزارت کشور صحبت کردم یادم افتاد که گریزی هم بصحرای کربلا بزنم و ذکری از فتایح بعضی های عراق عرض کنم دولت بعضی عراق واقعاً خجالت می کشم اسم دولت رویشان بگذارم واقعاً باید بگویم قدره بندهای بعضی (صحیح است) کسانی که بطور قطع در خاورمیانه برای خودشان پایگاه استعمار درست میکنند کسانی که بامت خودشان هیچگونه ارتباط ندارند و ملت شریف عراق از وجود این افراد نحس و نجس بیزار است این افراد بعضی در همسایگی ما وقتیکه

پیشرفت برنامه های ما را دیدند و سیاست مستقل ملی ما را دیدند سیاستهای ضد استعماری ما را دیدند حسادتشان گل کرد آدم های پست وقتی می بینند حذر نزدیکی و مجاورتشان اشخاص ترقی میکنند فکر نمیکنند از این برنامه ها سرمشق بگیرند و خودشان بآن راه بروند (بکنفر از نمایندگان - لیاقتش را ندارند) خیال میکنند با خرابکاری میتوانند جلوی برنامه های پیشرفت کشور دیگر همسایه شان را بگیرند آنها خرابکار تربیت میکنند و باین کشور میفرستند بچه کشوری؟ بکشوریکه در مورد مسائل دفاعی در مورد حفظ حدود و ثغور مملکت در مورد دفاع مملکت تمام افراد و آحادش يك صدا و پشت سر هم ایستاده اند (صحیح است) در این مورد مردوزن و کوچک و بزرگ اقلیت و اکثریت همه با هم متفق هستند (صحیح است) يك چنین ملتی را مگر میشود در بین آنها خرابکار فرستاد و با ایجاد خرابکاری برنامه هایش را بهم زد تازه خبر ندارند دستگاههای ما از آن دستگاهها نیست که بتوانند با فرستادن چهار نفر ضعیف بدبخت و بقول دوست محترم آقای زهتاب فرد افراد مریض بیایند در امتیث ما اختلال کنند . بزرگترین برنامه هائی که در سال گذشته در دنیا انجام شده برنامه جشن های ۲۵۰۰ ساله مایود در این برنامه هفتاد پادشاه و رئیس جمهور و رؤسای کشور های بزرگ آمدند باین کشور ملاحظه فرمودید با چه امنیت خاطر با چه آسایش خاطر ناظر این برنامه ها بودند و دستگاه باهوش ما مراقبت کرد که کوچکترین ناراحتی برای اینها پیش نیاید این موجب آبرومندی و افتخارات مملکت ماست در همان موقع دیدیم رئیس يك کشوری رفت يك کشور آمریکائی آنجا افراد کاسدو مغرض رئیس کشوری را گرفتند و میخواستند مثل گوسفند سرش را ببرند البته موفق نشدند اما این برای آن کشور و در پیش مهمان بسیار مؤثر است در کشور ما هفتاد پادشاه و رئیس جمهور آمدند در نهایت ادب با نهایت مهمان نوازی که خوی و طبیعت ایرانی شریف است پذیرائی شدند و کوچکترین ناراحتی نداشتند این افتخار ماست این افتخار دستگاههای دفاعی ماست اینها را باید گفت حقیقت را باید گفت تا مردم بدانند که اگر دستگاه باهوش نبود چه جور ممکن بود بشود ممکن بود همان پیشامدی که در کانادا شد در اینجا هم

بشود (ایلخانی پور - این اثر همسنگی شاه و مردم است) بنده راجع به بعضی ها صحبت می‌کنم متأسفانه روضه‌خوان هم نبودم اجدادم روضه‌خوان نبودند رفتم به صحرائی گریلاور راجع به بحث و حزب بحث صحبت کردم وقتی دیدند خرابکاریشان هم فایده ندارد فکر کردند در مشکل ترین موقعیتهای ما بیایند يك بازی در بیاورند درست مصادف با شروع برنامه‌های جشن‌های ۲۵۰۰ ساله بیایند ایرانی‌ها را بیرون بریزند تا بخیال خودشان ایران دست و پای خودش را گم بکند (یک نفر از نمایندگان - کارخلاف انسانی کردند) بلکه کارخلاف انسانی - کاری که در دنیا هیچ بشری نکرده، کاری که جز از اینها و در تاریخ از اجداد اینها از کس دیگری دیده نشده درست در مهرماه مصادف با جشن‌های ۲۵۰۰ ساله شروع کردند و معاودین را به ایران فرستادند ۴۵ هزار نفر ایرانی که در آنجا بانهایت نجابت با اقتصاد آنجا کمک می‌کردند کار می‌کردند از آنجا آنها را راندند از این ۴۵ هزار نفر ۲۴ هزار نفر بچه بودند ملاحظه بفرمائید ۶۰٪ این افراد نابالغ بودند که این آقایان اینها را به ایران فرستادند دولت و وزارت کشور دست و پای خودش را گم نکرد بانهایت درایت و حسن نیت از آنها پذیرائی کردند در اردوگاههایی که در مرز بود از آنها بخوبی پذیرائی بعمل آمد بعد این هارا بهر کجا که می‌خواستند فرستادند بعضی‌ها خواستند بیایند تهران در همین تهران برای آنها اردو زدند، بعضی‌ها خواستند به کرج و جیرفت بروند رفتند هر کجا که دلشان خواست رفتند قباحت اعمال بعضی‌ها طوری بود که طبق صورتی که من دیدم عده‌ای از معاودین را مثلاً پدر را از يك مرز و پسر و همسر را از يك مرز دیگر فرستادند و يك وقت دیدند در اردوگاه کرم‌نشا پدرو بچه بهم برخورد کردند بهم چسبیدند این کارخلاف انسانی است که فقط از بعضی‌های غیر انسان ساخته است و از کس دیگری ساخته نیست بهر حال دولت بخوبی و نهایت حسن نیت از آنها نگاهداری کرد این اطفال را به مدارس فرستادند عجیب است بهر کلاس که خودشان عنوان کردند و مایل بودند بروند آنها را در کلاس منور نظر فرستادند بالاخره امتحان باید بدهند حتی برای بعضی از آنها که در اثر مرور زمان

شهرها و روستاها توجه دارد آقایان نمایندگان محترم مستحضر هستند با وجودیکه در اثر گرایش مردم شهر نشینی در صد جمعیت روستاها کم شده معیناً ۶۰٪ جمعیت در روستاها هستند برنامه‌های انقلاب اینها را بیدار کرد یک چیزهایی که قبل از انقلاب نمی‌خواستند امروز میخواهند برنامه‌های انقلاب موجب شده که اینها بیدار شدند و از دستگاهها توقعاتی دارند آب و برق و تلفن و درمانگاه میخواهند همه چیز میخواهند دولت ۱۱۴۶۰۰۰۰۰ بودجه عمران دهات را که افزایش داده این امکان را داده است که بخواسته‌های افراد روستائی که ثروت مملکت هستند جامعه عمل ببوشاند اتفاقاً مقایسه‌ای راجع بمسئله دهات میکنم برای ما پیشرفت‌های حاصل شده روشن میشود ما قبل از انقلاب در روستاها مردمی داشتیم که در هر چه اول فاقد شخصیت و آزادی فردی بودند اسیر بودند این مردم باور بفرمائید در ۵۰ روستا چون در تمام نقاط کشور ایران مأموریت داشتیم در ۵۰ روستای کشور يك طبیب وجود نداشت چهار تا قرص آسپرین وجود نداشت اگر میخواست شهر بیاید پیش پزشک شهر مراجعه کند راه وجود نداشت (صحیح است) اصلاً مدرسه نمیدانستند یعنی چه؟ روستائی نمیدانست همانطور که خوردن و لباس دادن به بچه‌اش جزو واجبات است آموزش بچه‌اش هم جزو واجبات است اول خیال می‌کرد که بچه‌اش باید کار بکند بچه ارباب باید برود درس بخواند امروز چه جور است امروز باور بفرمائید شاید در هیچیک از روستاهای این مملکت طفل لازم‌التعلیم نیست که به آموزش دسترسی نداشته باشد در سال جاری من از مدارس می‌دانم که از اعتبارات وزارت آموزش و پرورش و سازمان برنامه ساخته شده خبر ندارم اما میدانم تنها سه هزار و خورده‌ای دبستان در روستاهای کشور با همکاری و خودیاری مردم ساخته شده این رقم کوچکی نیست سه هزار مدرسه کم نیست خدا بدهد برکت ۱۴ مدرسه در نائین است خیلی ممنون هستم امروز اکثر دهات ایران پزشک دارند سپاه بهداشت و سپاه دانش روستاهای ما را بصورت روستاها و قراء يك کشور مرفعی در آورده دیگر امروز رعیت وجود ندارد زارع مریض و بیسواد وجود ندارد مبارزه با بیسوادی که خوشبختانه بتکثرش شخص

شخص اعلیحضرت همایونی بودند در روستاها اثر گذاشته مردم با سواد شده‌اند در تمام روستاها قریب بانفاق روستاها پزشک وجود دارد راه‌های فرعی ساخته شده مردم از حمل و نقل جدید استفاده میکنند زندگی مردم فرق کرده این بی‌انصافی است که کسی اینهمه ترقی را نادیده بگیرد بنده باید عرض کنم الان پروتلم ما را نظر آموز شگانه‌ها است که اکثر اطفال روستاهای ما تحصیلات متوسطه را تمام کرده دنبال دانشگاه میگردند این مسأله مهمی است که یک روزی برای درس الفباء اطفال مغل نبودولی امروز اکثر اطفال روستائیان تحصیلات دبیرستان را تمام کرده‌اند و آماده برای تحصیلات دانشگاهی هستند اینجا حیثیت که آقای دکتر ولیان تشریف دارند حرفی که می‌زنم خیال میکنند با ایشان تعارف میکنم کارهای روستاها را متمرکز کردند در این مملکت يك دسته میرفتند بنام ترویج، یکدسته مأمور عمران دهات، يك دسته برای تعلیمات اساسی میرفت در دهات این رفت و آمد عوامل مختلف در روستاها و کار انجام ندادن خود بخود موجب یأس مردم شده بود میگفتند می‌آیند و کاری انجام نمیدهند و خرج سفری میگیرند مسأله تمرکز کار روستاها در يك وزارتخانه و آنهم يك وزارتخانه‌ای که وزیر جوان و فعال و شایسته‌ای دارد اسباب امیدواری است که کار روستاها بتدریج پیشرفت زیادی میکند بنده برنامه‌ام این بود که راجع به آب و برق هم صحبت کنم آقای روحانی جلوی چشم بنده هستند میگویند نماینده اکثریت از وزرای حزبی تجلیل میکند برای اول بار که نماینده نائین شدم برق نائین عبارت بود از يك دستگاه ۸۰ کیلوواتی لکتی آدم که وکیل میشود یکدسته مخالف دارد این دستگاه طوری بود که هر آن انتظار بود برق خاموش شود مخالفین بگویند دیدید خدماشان بد بود برق خاموش شد من بسیار بسیار از آقای روحانی ممنونم که در اثر مراقبت ایشان امروز يك دستگاه تولید برق بسیار عالی در نائین ایجاد شده با کابل فشار قوی برق بنام روستاها رفته است روستاهای چند فرسخی نائین الان برق دارند اهالی روستاهای چند فرسخی نائین فکر نمی‌کردند که هیچوقت برق داشته باشند اگر فکر میکردند این بود که پولی روی هم بگذارند موتور می‌بخرند تا ساعت ۱۱ شب روشن بشود الان از برق سرتاسری که

بسانترال برق نائین متصل است استفاده میکنند این مسائلی است که اگر گفته شود آدم سردو راهی قرار میگیرد اگر نگوید ناسیاسی است اگر بگوید میگوید تعارف میکنند ماباهم چکس در مسائل مملکتی خورده حساب و تعارف و خصوصیت ندارم هر کس در راه اجرای اهداف شاهنشاه خدمت میکند مورد احترام حزب و فراعکسیون ماست (صحیح است) پیشرفتهای حاصله در آب و برق در سالهای اخیر واقعاً چشمگیر بوده همانطوریکه نمایندگان محترم مستحضر هستند توسعه و فعالیت آب و برق در کلبه شئون زندگی مردم و توسعه کشاورزی مؤثر بوده است باین جهت است که در بودجه فعلی توجه باین فعالیتها از نظر دولت آقای هویدا دورنمانده ورشتههای آب از ۲۵/۴ درصد افزایش برخوردار است کمبود آب که در گذشته یکی از مشکلات بزرگ مملکت ما بود بهرحال میباید یک روزی از بین برود خوشبختانه دولت با ایجاد سدهائیکه ساخته چاههای عمیق و تأسیساتی که کرده با توسعه برق امکان استفاده از آب را میرساند و این مشکل را رفع کرده بر اساس این فکر در طول اجرای برنامه عمرانی کشور با توجه باصل ملی کردن آب اقداماتی بعمل آمد و با ایجاد شبکههای آبیاری بعضی از نقاط حاصلخیز مانند دشت قزوین دشت مغان مورد بهره برداری قرار گرفته است. برنامه هائی که من اطلاع دارم این است که با سرعت استفاده از سدها و برنامههای کانال سازی در جریان است امیدوار هستیم در چند سال گذشته که پول خرج می کردند برای ساختن سد و در چند سال آینده بهره برداری از سد بکنیم در چهار سال اخیر ساختمان سدهای شاه عباس کبیر در اصفهان ارس در شمال شاه پور اول در مهاباد کورش کبیر در زرتی رود و شمشگیر در روی رودخانه گرگان زود پایان یافته و بهره برداری از آنها آغاز شده و سد رضاشاه کبیر روی رودخانه کارون داریوش کبیر روی رودخانه کر برنامه هائی است که اعتبارش در این بودجه که ما امروز مدافعتش هستیم پیش بینی شده امیدواریم نتایج ثمر بخشی هم داشته باشد بدکتر الموتی - این همان پولهای نفت است که صرف کارهای عمرانی میشود (بلی کاملاً صحیح است خلاصه اش این است که در طول برنامه عمرانی چهارم ۳۲۵۰۰۰۰۰۰ متر مکعب بر میزان

آب مملکت در اثر ذخیره آنها اضافه شده که ۱۳۰ هزار هکتار زمین جدید زیر کشت رفته بهر صورت وضع پیشرفت ما تا بحال بسیار رضایت بخش است اینجا یادداشتی یک کسی بمن نوشته که وزیر آب و برق آقای دکتر وحیدی است بنده هم میدانم باید عرض کنم آقای روحانی کارشان را سپردند بدست کسی که از هر حیث لیاقت و شایستگی دارد که آن برنامه ها را اجرا کند دکتر وحیدی یکی از چهره های خوب این مملکت است در مورد استفاده از نیروی برق و تأمین تقاضاهای روز افزون مردم باید عرض کنم که در سال گذشته تولید برق از رشد متوسط در حدود ۲۰٪ برخوردار بوده در سه سال اخیر شبکه های برق خوزستان به گیلان و مازندران و تهران ارتباط پیدا کرده است و تردیدی نیست که این شبکه های برق که بهم اتصال پیدا کرد در مسیر شبکه ها روستاهای زیادی از برق استفاده میکنند و تأثیر زیادی در اقتصاد آنها خواهد داشت خوشبختانه در این بودجه اعتبار مربوط بتأمین برق ۱۴/۵ میلیارد در نظر گرفته شده و این رقم معادل ۱۰٪ نسبت بسال پیش افزایش پیدا کرده ولی بنده بجزئیات بودجه که دقت کردم دیدم با وجودیکه اعتبار ۱۰٪ اضافه شده هزینه پرستلی اش که بالطبع باید اضافه شود بیش از ۵٪ اضافه نشده این کلی از محاسن کار یک دستگاه است و محاسن بودجه است که اعتباراتی که زیاد میشود صرف کارهای غیر تولیدی و پرستلی نمی شود و این باعث خوشوقتی است در بودجه سال آینده اعتبارات مربوط بامور اقتصادی معادل ۲۳ میلیارد ریال نسبت ببودجه سال جاری افزایش دارد و این امر نشانه توجه دقیق دولت نسبت بامور اقتصادی است کشاورزی که یکی از مسائل مهم اقتصادی است و قرار بود بنده در قسمت اقتصاد راجع بمسائل کشاورزی بیشتر صحبت بکنم یکی از فعالیت های مهم اقتصادی ایران است که سهم آن در تولید داخلی پس از خدمات و نفت درجه سوم را دارا میباشد بهمین لحاظ توسعه امر کشاورزی و تأمین رفاه بیشتر کشاورزان که قریب ۶۰٪ مردم کشور را تشکیل میدهند مورد توجه دولت بوده است خوشبختانه در اجرای برنامه اصلاحات ارضی زمینه مساعدی برای اجرای برنامه های اصلاحی کشاورزی فراهم شده

است از جمله در طی سالهای اخیر در حدود ۸۴۰۰ شرکت تعاونی با عضویت یک میلیون و هفت هزار نفر تشکیل شده نمیدانم این رقم صحیح است یا خیر؟

دکتر ولیان (وزیر تعاون و امور روستاها) - بیشتر هم هست.

مصطفوی نائینی - ما از اینکه جنابعالی در کارهای اصلاحات ارضی و باسواد کردن روستائیان قدمهای مهمی برداشته اید اذعان داریم کار شرکت تعاونی یکی از کارهای بسیار مفید است از جنابعالی خواهش میکنم که در این برنامه هر چه بیشتر توجه بفرمائید مفید است بخصوص در یکی از کمیسیونها خدمتتان عرض کردم که چون اولویت استفاده از برنامه عمرانی دهات منوط به داشتن شرکت های تعاونی هست و متأسفانه در گذشته در حوزه انتخابیه بنده تشکیل نشده بآنجهام توجهی بشود.

ولیان - امسال تشکیل میشود.

مصطفوی - انشاء الله، خوشبختانه امسال تشکیل میشود. در سال اخیر ۱۲۰ اتحادیه تعاونی روستائی بنا شده ۷۹۰۰ شرکت تعاونی با سرمایه یک میلیارد ریال تأسیس شده با ایجاد شرکت های کشت و صنعت و واحدهای کشاورزی ایران بصورت کشاورزی صنعتی در آمده است گرچه در سالهای اخیر بعزت خشکسالی و کاهش میزان بارندگی مواجه با کمبود بعضی از محصولات کشاورزی از جمله گندم بودیم ولی باید توجه داشت که سطح کشت بسیاری از محصولات صنعتی برای تأمین نیاز مندیهای مردم افزایش پیدا کرده گندم کم شده ولی سایر محصولات سطح کشت آنها افزایش پیدا کرده بعنوان مثال سطح کشت چغندر قند و پنبه را بنده اسم میبرم. خانه ها و آقایان مستحضرنند که تا چند سال قبل مقادیر زیاد و معتدلهای قند و شکر جزء رقم واردات ایران بود باید عرض کنم هر چه سرعت تولید اضافه میشود باز هم مجبور بودیم که قند و شکر از خارج وارد کنیم بدلیل اینکه روستائیان ایران که در قدیم مطلقاً از جای قند و شکر استفاده نمی کردند روزی سه چهار بار حالا از قند و شکر استفاده میکنند هر چند دولت به افزایش تولید قند و شکر اضافه میکرد باز سرعت افزایش مصرف بیشتر می شد ولی باین حال تعداد کارخانجات زیادی که درست شده بنا وعده میدهد در سال آینده دیگر ما رقمی

در زمین واردات بنام واردات قند و شکر نداشته باشیم دوست محترم بنده آقای پیمان نماینده جهرم یادداشت نوشته اند چون بنده اگر سنم را زیاد حساب نکنید ۲۵ سال پیش فرماندار جهرم بودم بمن نوشته اند چنانچه مصلحت میدانید بفرمائید ۲۰ سال قبل که سرپرستی کارهای جهرم را داشتم هزار هکتار درخت مرکبات و نخل بود که بوسیله چاه آب و استفاده از حیوانات آبیاری میشد ولی امروز در شهر ۵۰ هزار نفری جهرم هفت هزار کیلووات برق تولید میشود و ۱۰ هزار هکتار درخت بوجود آمده که با برق آبیاری میشود. جناب آقای پیمان جنابعالی عرض کنم کاری است که در مملکت به ارشاد شاهنشاه انجام شده همه دستگاهها کارشان را خوب پیاده کرده اند اگر بخواهم وارد جزئیات بشوم وقت مجلس را میگیرم ولی شهادت تمام دستگاهها کارهای مهم و اساسی کرده اند عرض کردم اگر بحث این است که غرولندی وجود دارد مربوط بکارهای کوچک است اما من از اقلیت باید تقاضا کنم که اگر متصفانه قضاوت بفرمائید در مملکتی که اینهمه کار انجام شده نباید از سوء رفتار فلان مأمور کوچک دارائی شکایت بکنند این سوء رفتار مأمور کوچک دارائی گناه دولت نیست گناه مانتالیه مردم است گناه این است که بعضی ها هنوز اخلاق عمومی شان درست نشده اخلاق هم مسئله تولید کارخانه نیست که بشود سرمایه گذاری کرد و ام داخلی و خارجی گرفت کارخانه درست کرد و اخلاق عمومی را درست کرد باید بمرور زمان تربیت و آموزش عمومی پیشرفت کند تا اخلاق عمومی طوری شود که رفتگر آشغالی را که باید ببرد بیرون در خانه من نریزد اما متصفانه من نمیدانم خارجیها چطور ممکن است متصفانه قضاوت کنند صحیح نیست اینهمه سدها اینهمه برنامه ها که ساخته شده این ذوب آهن عظیم که موجب افتخار ما اصفهانی ها شده این مسئله پتروشیمی، این لوله کشی گاز این بهره برداری عظیم از نفتمان که به ابتکار شاهنشاه انجام شده همه را ندیده بگیریم بگوئیم مأمور مالیات فلان کار را کرده متأسفانه هنوز اخلاق عمومی اینطور نشده که بگوئیم یک فرد خاطی در تمام دستگاههای دولت وجود ندارد در دستگاه دولت هست در همه جاهست در توی خانه ما هم ممکن است بچه های ما دوتا بش خوب باشند یکی خاطی

باید مسئله ای نیست که بشود به دولت آن هم دولتی که اینهمه خدمت کرده ایراد گرفت مادر این مملکت اصلاحات ارضی کردیم این اصلاحات ارضی اصلاحاتی نبود که ملک را بگیریم از یک طبقه و بدست طبقه دیگر بدهیم ملک را گرفتند دست کشاورز دادند اما بعد او را ول نکردند هدایتش کردند و بارشاد و راهنمایی کشاورز و تشکیل شرکتهای زراعی که تا امروز طبق اظهار آقای دکتر ولیان در کمیسیون ۲۷ شرکت سهامی زراعی تشکیل شده در آمد کشاورزان چند برابر شده تشویق کردیم بعد ارشاد کردیم کشاورزان را با نام تقویت و ارشاد هم می کنیم تا مملکت ایران به آنجائی که شاهنشاه آرزو می کنند یعنی بدر و از راه تمدن بزرگ برسد سطح زیر کشت دانه های روغنی منظور تأمین مواد اولیه و صنایع روغن سازی افزایش زیادی داشته در سال ۱۳۴۹ میزان تولید نسبت به سال ۱۳۴۷ شش برابر افزایش داشته در سالهای گذشته اگر به بخشهای کشاورزی در تلو برنامه اقتصادی آن اندازه توجه نشده خوشبختانه در سال آینده با افزایش ۳۸٪ اعتبارات که در سال ۵۰ معادل ۱۴ میلیارد ریال بوده و در سال ۵۱ بیست میلیارد خواهد بود توجه کامل شده امیدواریم کشاورزی ما ترقی روز افزونی داشته باشد بهره برداری از مجموعه کارخانجات ذوب آهن آریامهر در نیمه دوم سال ۵۱ آغاز خواهد شد قسمتی از کارخانه بهره برداری آغاز شده ولی از مجموعه این کارخانه بهره برداری از سال ۱۳۵۱ آغاز خواهد شد یعنی از مجموعه کارخانه بهره برداری آغاز شده اما در نیمه دوم سال ۵۱ ذوب آلومینیوم و ماشین سازی اراک قسمتی از تراکتور سازی تبریز در سال آینده آغاز خواهد شد در زمینه توسعه صنعت نفت و گاز با اقداماتی که به رهبری شاهنشاه آریامهر و تأمین حقوق حقه ملت ایران انجام گرفته بموجب ارقامی که گفته شده نزدیک به دوست میلیون دلار به درآمد نفتی ایران اضافه شده بنده باید راجع به درآمد نفتی عرض کنم ما در سال گذشته دو موفقت بزرگ راجع به درآمد های نفتی داشتیم نمایندگان محترم مستحضردن موفقت هائیکه ما راجع به اضافه تحصیل درآمد نفت داشتیم محصول نوب و رهبری شخص شاهنشاه آریامهر است (صحیح است) آقایان بیاد دارند

چندماه قبل که نمایندگان کشورهای تولید کننده نفت اوپک به ایران آمدند و جلسه ای در مجلس سنا در حضور شاهنشاه آریامهر تشکیل شد چگونه تفوق فکری و نبوغ فکری رهبر عالیقدر ما تمام نمایندگان کشورهای تولید کننده نفت را وادار کرد به احترام ازدولت ایران حتی نماینده دولت بعثی عراق چون مسئله حساب بود مسئله اصول و دانش بود که خودشان نداشتند و حتی ابتکار این کار را شخص شاهنشاه عنوان کردند حتی نماینده کشور عراق مجبور به تبعیت شد و این تبعیت نتیجه اش این شد که نه تنها درآمد نفتی ما بالا رفت بلکه در آمد نفتی همه کشورهای تولید کننده نفت بالا رفت در همین چندماه اخیر که بر اثر نازل بهای دلار باینکه برای ما از نظر وارداتی که از آمریکا خواهیم داشت تفاوتی ایجاد نمیشود ولی چون ممکن است بعضی واردات ما از کشورهای دیگری باشد که با توجه به ارزیابی قیمت دلار تأثیری بکند برای جبران کاهش ارزش دلار باز به ارشاد و رهبری شاهنشاه مذاکرات زیادی بعمل آمد و خوشبختانه در آخرین جلسه ای که در ژنو تشکیل شد در این راه توفیق حاصل شد و این افزایش محصول مذاکرات اخیر است در اینجا باید از کسانی که غیر از شخص آقای نخست وزیر در کار نفت ایران در کار بسیار بردن صنعت نفت ایران خدمت کردند یعنی آقای دکتر اقبال خدمتگزار صمیمی شاهنشاه یادی بکنم و قدر دانی بکنیم از خدمات ایشان و نیز از فعالیت و پشتکار و زبرداری لایق که در مذاکراتیکه با کمپانیهای نفتی کرد شخصیت خودش را نشان داد از او هم باید سپاسگزاری بکنیم فعالیتهای صنعتی بوسیله بخش خصوصی و عمومی در مدت زمانمندی دولت هویدا گسترش بی سابقه ای داشته است میزان سرمایه گذاری در واحدهائیکه در سال ۴۴ مشغول بکار شدند ۷/۵ میلیارد و در پایان سال ۴۹-۲۱ میلیارد یعنی سه برابر شده که ۵/۵ میلیارد تنها سرمایه گذاری در مجتمع پتروشیمی شاپور شده امروز صنایع ما بحدی از ترقی و تعالی رسیده که بازار صادرات پیدا کرده و دیگر ما صادراتمان در دنیا منحصر به پنبه و خشکبار و محصولات کشاورزی نیست بلکه بسیاری از کالاهای صنعتی ما از قبیل اتومبیل بخچال و کولر و غیره ذالک بی بازارهای خارجی عرضه میشود آمار

مربوط به صادرات کالاهای ایران نشان میدهد که در نه ماه اول سال جاری ۱۸/۵ میلیارد ریال کالا صادر شده که سه میلیارد و سیصد میلیون آن کالاهای صنعتی بوده از این ۱۸ میلیارد سه میلیارد و سیصد میلیون کالای صنعتی بوده است کی تا بحال سابقه داشته است ایران اتومبیل بخارج صادر کند اقداماتی در اثر انقلاب مقدس شاه و ملت انجام شده و ما از کسانی که این برنامه های انقلابی را پیاده کرده اند کمال تشکر و سپاسگزاری را داریم و دفاع از بودجه و دولت برای این است که توانسته است برنامه های انقلابی شاهنشاه را پیاده کند (احسن) در رشته معادن اقدامات دولت آقای هویدا با موفقت توأم بوده است و بزرگترین قدمهایی که برداشته شده است پیدا کردن معدن مس سرچشمه بود یکی از مطلقین که راجع به کرمان صحبت میکرد بمن اطمینان میداد که بعد از بهره برداری کامل از معدن مس کرمان ممکن است کرمان یکی از بهترین و زیباترین و آبادترین استانهای ایران بشود و امکان دارد درآمد این منبع معدنی به پایه درآمد نفت برسد بنابراین دولت هویدا از لحاظ رشته معدنی هم موفقت هائی پیدا کرده که دوش بدوش سایر رشته ها مورد توجه است بنده امیدوار هستم که توجه باین مطلب بفرمائید که حوزه انتخابیه من منطقه ایست که از لحاظ کشاورزی استعداد ندارد ولی از لحاظ معدنی بسیار ثروتمند و ذخایرش زیاد است در انارک تعداد زیادی معادن مس و سرب هست در بیابانک هم همینطور و چون سطح زندگی مردم از راه کشاورزی بالا نمیرود استدعا میکنم برای سال ۱۳۵۱ برای کشف و استخراج معادن انارک و بالا بردن سطح زندگی مردم از این راه یک فکری بفرمایند در رشته بازرگانی علاوه بر اقداماتی که برای موازنه تجارتنی با سایر کشور ها بعمل آمده و اقدامات پایابای بمنظور ورود کالاهای مورد نیاز در قبال صدور کالا های صنعتی و غیر صنعتی توسعه صادرات اهدیت خاصی دارد که دو سال قبل اظهار نظر شده که دهه ۱۹۸۰-۱۹۷۱ دهه توسعه صادرات است و پیش بینی میشود که در پایان این دهه صادرات ایران که در آن سال ۲۴۰ میلیون دلار بوده یک میلیارد برسد خوشبختانه در اجرای سیاست صحیح که قبلا هم اشاره کردم نتایج حاصله در دو سال اخیر بسیار رضایت بخش بوده بطوریکه

صادرات ایران در سال ۱۳۴۸ - ۱۸/۵ میلیارد و در سال ۴۹-۲۱ میلیارد و ۹ ماهه اول سال جاری ۱۸/۳ میلیارد رسیده است که امیدواری هست در پایان سال از مرز ۲۵ میلیارد تجاوز کند و مقایسه این ۲۵ میلیارد با ۱۸ میلیارد رقمی که قبلا وجود داشته میرساند که در رشته توسعه صادرات و بازرگانی چه پیشرفتهائی کرده ایم در صورتیکه این پیشرفت که در ظرف این دوسه سال کردیم به همین طریق ادامه پیدا کند باینکه دهه ۱۹۸۰-۱۹۷۱ راده توسعه صادرات اسم گذاشتند مسلماً دوسه سال زودتر به یک میلیارد دلاری که برنامه توسعه صادرات است خواهیم رسید راجع به توسعه راهها در همه قسمت ها باید عرض کنم این برنامه بموازات همه برنامه های مملکتی پیشرفت شایانی داشته است دستگاه وزارت راه خوب کار میکند (صحیح است) تقاضاهائی که مردم از ما دارند و ما از وزارت راه میکنیم همه را ترتیب اثر میدهند و ممنون هستیم در چند سال گذشته این راهها را بنده صورت برداشتم از گزارشهای آقای نخست وزیر، راه قوچان- مشهد در مرز افغانستان، کرمان به یزد، کرمان - بندر عباس، راه شیراز بندر بوشهر - تاکستان - بازرگان - میاندواب - رضائیه - قم - اراک - بروجرد - تهران - مشهد - اندیمشک - خرمشهر - در این سالها ساخته شده (حکمت یزدی - اسفالت راه نائین به یزد را هم بفرمائید) بنده جس می کنم که وقت گرانهای مجلس گرامی تراز آن است که باعث تصدیع خاطر آقایان بشوم ولی نمایندگان محترم و جناب آقای نخست وزیر بمن اجازه میفرمایند راجع بیک مسئله که مورد علاقه همه مردم هست صحبت کنم و ایرادی که در این باب دارم عرض کنم و آن مسئله امور دفاعی است بنده قبلا هم عرض کردم آنجا که مسئله دفاع از مملکت پیش میآید همه ما اعم از هر دسته و جمعیت و حزب موافق هستیم و هر ایرانی الحمدلله که احتیاج ندارد دولی اگر احتیاج باشد حاضر است که پیراهنش را بفروشد و از غذای روزانه اش کم کند و به اعتبارات دفاعی اضافه کند تا حدود و ثغور کشور ما که ناموس ما مست محفوظ بماند (صحیح است) خوشبختانه در چند سال اخیر نیروی دفاعی ما بصورتی ترقی کرده است که برای ما موجب

افتخار است دیگر این ارتش برای ما ارتشی نیست که فقط يك ارتش محلی باشد حداقل این است که يك ارتش منطقه‌ای خوبی است که قدرت این ارتش در حفظ صلح در خاورمیانه اثر بشود و مسلماً باید برسد و میرسد روزی که در عرصه پیکارهای بین‌المللی مؤثر باشد البته اینکه عرض کردم پیکار، ملت ایران برهبری شاهنشاه اهل پیکار نیست شاهنشاه ما خودشان پیامبر صلح هستند اما همانطور که خود ایشان فرمودند مادامی که خلع سلاح عمومی نشود و مردم دنیا از صلح و آرامش قطعی مطمئن نباشند باید که نیروی دفاعی خودمان اضافه کنیم البته در سال جاری دولت اعتبارات دفاعی را از ۷۸ میلیارد به ۱۰۰ میلیارد ریال رسانده و این موجب تشکر ماست اما عرض کردم در دنیای پر آشوب فعلی دنیایی که ملت ایران باید با سر بلندی سیاست مستقل ملی خود را حفظ کند نیاز داریم که ارتش ما از این قوی‌تر باشد بنابراین با توجه به همه شایستگی‌هایی که ارتش ما نشان داده (صحیح است) با وجود ثبات و آرامش و با وجود موفقیت‌های ما در خلیج فارس با وجود این بعنوان يك فرد نماینده و عضو فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین از جناب آقای نخست وزیر سؤال می‌کنم چرا بیش از این مبلغ ۱۰۰ میلیارد برای تقویت نیروی دفاعی ما در این بودجه اعتبار داده نشده استدعا می‌کنم یادداشت فرمائید ضمن بیان ایشان دلائل این مطلب را واضح و آشکار برای دانش ملت و افزودن اطلاعات ملت ایران بیان فرمائید زیرا ملت ایران و همه و همه خواهان این هستند که نیروی دفاعی ما هر روز از روز پیش قویتر باشد (صحیح است) راجع به نیروی دفاعی که صحبت کردم اگر چه در ضمن مسئله معاونین عرض کردم ولی باید از هم آهنگی نیروی امنیت داخلی تشکر کنم نقشه‌های خرابکارانه برای ملتی که دارد به سرعت پیشرفت می‌کند زیاد است حسودان زیادند با استقلال و به پیشرفت ما حسادت دارند برنامه‌های خرابکاری زیاد است جلوگیری از برنامه خرابکاری را دستگاههای امنیتی داخلی بخوبی نشان دادند همینطور که عرض کردم آنچه که آنها با عقل و شخصیت ضعیف خودشان خیالی می‌کردند نیست ایران اکنون ایرانیست قوی، ایران ایرانی است هم آهنگ

و در مورد مسائل دفاعی همه در يك صف هستند (صحیح است) بهر صورت افزایش اعتبار تربیت بدنی که موجب میشود جوانان ما بمضمون «ز نیرو بود مرد را راستی ز سستی کژی زاید و کاستی» توجه کنند و موجب ارشاد جوانان و توجه آنها به ورزش بشود این افزایش بودجه در سال ۵۱ مورد تشکر ما است مسئله توجه به کارمندان دولت و اضافات و ترفیعات در سال ۱۳۵۱ بسیار موجب تشکر است زیرا هر قدر کارمندان دولت بیشتر در رفاه باشند چرخ‌های دولت آقای هویدا بهتر خواهد گردید بنابراین توجه به آسایش آنها از مسائلی است که بسیار قابل ستایش است تخصیص مبلغ اعتبار برای خدمتگزارانی که مشمول قانون استخدام نبودند و فوت نمودند و برای ورثه آنان مبلغ جزئی مستمری قرار داده‌اند که زندگیشان را در حداقل اولیه اداره بکنند این حاکی از نیروی بشردوستی رئیس دولت است و بسیار کار صحیحی فرموده‌اند و با این مبلغ مختصر اعتبار که تخصیص داده‌اند عده زیادی از خانواده‌ها را راضی میکنند و امیدواریم در مقابل این محبت خداوند از اعمال شما راضی بشود امیدوار هستیم سال آینده دولت جنابعالی با الهام از اندیشه‌های رهبر بزرگ و عالیقدر همانطور که در گذشته توفیق داشته‌اید در سال آینده هم توفیق داشته باشید تا آنچه که ما مورث جنابعالی است یعنی رساندن ایران به دروازه تمدن بزرگ در زمان شما جابجاء عمل بیوشد مجلس انقلاب هم مسلم بدانید با اکثریت بیسابقه‌ای به بودجه‌شمارای خواهد داد و من عرض میکنم با این رأی موافق که به بودجه شما و برای اجرای برنامه‌های عالی شما میدهم افتخار دیگری بر افتخارات خودمان و مجلس انقلاب می‌افزایم (صحیح است) از حوصله‌ای که هیئت محترم دولت و نمایندگان محترم فرمودند و بعراض الکن بنده گوش دادند متشکرم

رئیس - خیلی متأسفم که امروز دوست و همکار عزیزم جناب آقای رامبد لیدر محترم فراکسیون حزب مردم مرا متهم کردند که برخلاف آئین‌نامه دیروز بوزیر دارایی اجازه صحبت دادم برای اینکه این موضوع در محضر مجلس و ملت ایران روشن شود ناچارم توضیحی در اینجا عرض کنم ماده ۶۹ آئین‌نامه را برای استحضار خانمها و آقایان می‌خوانم:

درباره وزراء و معاونین و مخبرین کمیسیونها و شعب در مورد موضوعی که مطرح است ثبت نام لازم نیست و هر وقت اجازه نطق بخواهند داده خواهد شد که با رعایت مواد در موضوع مورد بحث مذاکره و اظهار نظر نمایند

جریان قضیه این بود (فضائلی - در مواد) آقای فضائلی جنابعالی هم تشریف بیاورید اینجا صحبت بکنید جواب شماراهم عرضی خواهم کرد. دیروز دوست عزیز ما آقای زهناب فردا صبح و بعد از ظهر صحبت کردند و همینطور که خانمها و آقایان شاهد بودند بنده با کمال بیطرفی حتی اگر اشخاصی از حزب اکثریت مطالبی میفرمودند من حق را بجانب ناطق میدادم ایشان مطالبشان را فرمودند و چون صحبتشان تمام نشده بود قریب ده دقیقه به ساعت ۸ بعد از ظهر سؤال کردم که آیا هنوز مطالب شما تمام نشده فرمودند خیر مطلب زیاد دارم خواهش کردم ممکن است بقیه را بجلسه فردا موکول فرمائید؟ فرمودند بلی و تشریف بردند و چون آقای وزیر دارایی تقاضای صحبت کرده بودند برای چند دقیقه و از طرفی چند دقیقه به ساعت ۸ مانده بود به ایشان اجازه صحبت دادم تشریف آوردند و چند دقیقه صحبت کردند بنابراین هیچوجه من الوجوه اینکه میگویند نطق نماینده‌ای قطع شده است صحیح نیست و ما نطق نماینده را قطع نکردیم بلکه با اجازه خودشان صحبت را تمام کردند و بنا بعیل خودشان بقیه صحبت را به صبح امروز موکول فرمودند بنده هم دیدم چند دقیقه وقت هست و وزیر میتواند صحبت کند به او اجازه صحبت دادم. با کمال تأسف باید عرض کنم که آقای رامبد بنده و مجلس را تهدید فرمودند که به این علت صحبت نمیکنند البته این کار در اختیار خودشان است و بنده در این امر صلاحیت اظهار نظر ندارم ولی آنچه که وظیفه بنده است میخواهم بگویم که با کمال آزادی هر کدام از اعضای فراکسیون حزب مردم بخواهند میتوانند تشریف بیاورند پشت تریبون و صحبت فرمایند (احسن)

دکتر الموتی - جنابعالی مورد احترام همه ما هستید (صحیح است)

رئیس - آقای رامبد فرمایشی دارید بفرمائید.

رامبد - جناب آقای رئیس، هیئت محترم دولت، نمایندگان محترم ملت، همه ما در این کلام موافقیم که شرایط بی نظیری از لحاظ امنیت وثبات و امکانات پیشرفت در حال حاضر از بزرگت و عنایت و حسن سیاست رهبر ملت ما در مملکت وجود دارد (صحیح است) در چنین شرایطی همچنانکه در تمام مؤسسات مختلف اعم از دولتی و غیر دولتی قوای سه‌گانه اعم از اجرائی و قضائی و مقننه بهترین فرصتها را برای انجام وظایف خود بنحو احسن دارند و وظیفه‌ای بر هر فرد ما بیش از هر وقت احساس میشود که دقیقتر، فعالتر و مؤثرتر در این پیشرفت سهمی باشیم اما مجلس شورای ملی بدون هیچگونه تعارف و مدهانه از روز اولی که جناب مهندس ریاضی به مجلس تشریف آورده‌اند مورد احترام و علاقه قلبی یکایک نمایندگان مجلس در ادوار مختلف قرار گرفتند بنده شخصاً نیز نسبت به ایشان احترام خاص دارم و صرف نظر از مقامشان به شخص ایشان علاقه قلبی دارم اما همچنانکه ما بر اساس احساس ملی و بر مبنای وظیفه نمایندگی احترام و محبت ایشان را حفظ میکنیم همه‌گونه حفظ شئونات مجلس و اجرای صحیح آئین‌نامه را مستظهر بتوجه و عنایت ایشان میدانیم لذا اگر تذکری داده بشود اینست که بر علیه شخص ایشان منظور اسائه ادبی است بلکه برای احترام به مؤسسه است که از طرف ملت ایران توجه خاص نسبت به آن مؤسسه باید باشد (عباس میرزائی - خانه ملت بفرمائید) تا در این مؤسسه که بوسیله مشروطه ملت بنیان آنرا گذاشت بدانند که دولت و نمایندگان ملت در آنجا چه میکنند تفسیری از ماده‌ای فرمودند من صحیح میدانم در جلسه علنی يك نماینده مجلس با رئیس محترم مجلس در مباحثه راجع به تفسیر ماده برآید بطور کلی میگویند در بعضی ممالک دنیا اسپیکر یا رئیس مجلس از اقلیت انتخاب می‌شود بمناسبت آنکه حتی المقدور حفظ حقوق اقلیت بشود بحث از حزب خاصی نیست اما در اینجا ما احتیاج به چنین مطلبی نداریم برای اینکه بیطرفی و بی نظری و انصاف و آنچه که در جناب آقای مهندس ریاضی سراغ داریم با وجود آنکه بجزب معنی بستگی ندارند ولی این انتظار را داریم که حفظ حقوق اقلیت بشود

(صحیح است) (مهندس صائبی - همیشه شده) (عباس میرزائی - آقای رامبد این فرمایش که میفرمائید اسپیکر از اقلیت است بفرمائید در کدام کشور علاقه ما بفارسی صحبت کردن است شما هم که کم کم فرنگی صحبت کردید)

رامبد - اگر قرار باشد که مامولاً بر اساس احترام به عدد همیشه تصمیم هارا اتخاذ کنیم درست شروع نقطه‌ای است که برخلاف نظر و سیاست و نیت شخص اعلیحضرت رهبر مملکت اقدام کرده‌ایم در مملکتی که حتی اقلیتهای مذهبی از چندین هزار سال قبل افتخار آزادی زندگی داشته‌اند لذا در این دوره حقانیت منصفانه نیست که ماهمه مسائل را تحت الشعاع عدد قرار بدهیم لذا عتابت جناب آقای رئیس مجلس را مجدداً بدو مطلب با کمال احترام جلب میکنم حفظ حقوق اقلیت نه منظور حفظ شخص یا حزب یا فراقسیون مشخص است بلکه توجه به یکی از اساسی است که افتخار مملکت ما بآن است و حفظ احترام مجلس نه برای مزید احتساست غرور انگیز موقت يك نماینده‌ای است که برای چهار سال اینجا شرکت میکند بلکه لزوم تفکیک قوا سلامت و پیشرفت کارها ایجاب میکند که جناب آقای رئیس مجلس بخاطر بیاوردند که اگر همه امکانات برای اجرای کار ها در دست دولت قرار گرفته همه گونه حمایت برای آزادی بیان نمایندگان محفوظ بماند اگر این اصول رعایت شده باز هم با سیاستگزاری تقاضا داریم ادامه دهید و ادامه صحبت‌ها مطرح می‌شود اگر قرار بر این باشد که هر دفعه از این آئین نامه به ترتیبی تخطی گردد و فقط با تفسیری تخطی توجیه شود دیگر تجدید مطلب را صحیح نمیدانم معهدا اگر میل داشته باشید برای تفسیر آئین نامه و اشاره به موادی که آنچه در جلسه قبل گذشت منحصرأ خلاف آئین نامه بود آماده هستیم ولی خودم صلاح مجلس نمیدانم که با رئیس مجلس در جلسه علنی به تفسیر آئین نامه بربیایم.

رئیس - فرمایشات جناب آقای رامبد مرا محتاج کرد مجدداً توضیحی عرض کنم اصولاً آئین نامه داخلی مجلس را خود مجلس تصویب می‌کند و حق تفسیر هم دارد بنابراین حکمیت عدد را نمیشود از بین برد (صحیح است) هر يك از موادی که در آئین نامه هست قابل

تغییر است یا تصویب مجلس شورای ملی (صحیح است) ولی آنچه در این آئین نامه نوشته شده است اگر در حین يك جلسه اشکالی پیدا بشود در تفسیر ماده‌ای از آئین نامه نظر رئیس مجلس قاطع است (صحیح است) نه نظر شخص دیگری (صحیح است) بنده این ماده را میخوانم ماده ۲۰۳ - در مواردی که در مفاد این آئین نامه اختلافی حاصل شود حل اختلاف با هیئت رئیسه است و در حین انعقاد جلسه نظر رئیس مجلس قاطع خواهد بود « بنابراین ایراد گرفتن به رئیس مجلس فکر می‌کنم اهانت به مجلس است (صحیح است) و اگر دوستان اقلیت ما حرفی دارند این را باید بیابند در اطاق در بسته صحبت کنند نه در جلسه علنی بنده حق دارم از جناب آقای رامبد برای بار دوم گله کنم و امیدوارم که جناب ایشان که دوست صمیمی و قدیمی بنده هستند و من بایشان احترام زیاد دارم بعدها اگر از این نوع مطالب پیدا می‌کنند که تصور میفرمایند خدای نکرده من در وظایف خود قصور کرده‌ام مرا راهنمایی بفرمایند آنهم نه در جلسه علنی بلکه در خارج از جلسه (احسن) آقای دکتر دادفر بفرمائید.

دکتر دادفر - فرمایشات مقام ریاست در موضوع مورد بحث که متأسفانه پیش آمد کرده بنده را بمقدار زیادی از توضیح بی‌نیاز کرد اما من بلحاظ اینکه رشته تخصصی ام حقوق اساسی است و برای اولین بار کتابی در مورد پارلمان نوشتم و آئین نامه و وظایف رئیس را تفسیر کردم از این جهت شاید خودم را ذیحق بدانم اظهار نظر کنم همانطور که مقام ریاست فرمودند اخطار نظامنامه و آئین نامه بمعنای اینست که مقام ریاست این ماده از آئین نامه را اجرا نکرده است این اخطار باید در جلسه‌ای که اخطار کننده عمل خلاف ماده مورد نظر را می‌بیند بکند اگر این اخطار در جلسه دیروز بعد از ظهر بود شاید مقام ریاست تکلیف دیگری داشتند رفتن و شب فکر کردن و برای جلسه یکماه قبل و دو ماه قبل اخطار نظامنامه کردن درست نیست بلکه اخطار باید در همان جلسه بشود و کسی که احساس می‌کند از آئین نامه تخلف شده است همان وقت بگوید (دکتر موسوی امین - وسط بودجه هم صحبت کردن خلاف

آئین نامه است) ناطقی از اقلیت یعنی آقای رامبد صحبت کردند بنده هم آمدم توضیح بدهم دومین مسأله این است که همانطور که جناب آقای رامبد فرمودند علی‌الاصول تشخیص تخطی از مواد آئین نامه وارد بودن و عدم وارد بودن اخطار نظامنامه با مقام ریاست است از این بگذریم در اینجا هیچ بحثی نیست در اینجا ملاحظه کردید و دیدید آقای زهتاب فرد دوست محترم بنده و نماینده مجلس با چه شدتی و در بعضی مواقع با چه عبارات و الفاظی که گاهی مورد اعتراض بعضی از اعضای اکثریت هم قرار می‌گرفت صحبت کردند و يك کلمه مقام ریاست ایراد فرمودند و اخطار نکردند نه تنها بایشان به هیچکس اصولاً مهندس ریاضی من از القاب صرف نظر می‌کنم چون شخصیت در لفظ مهندس ریاضی است ایشان مورد احترام مجلس شورای ملی و همه نمایندگان هستند (صحیح است) آقای مهندس ریاضی نه تنها برای مایک رئیس مجلس شورای ملی است استاد دانشگاه و رئیس دانشکده است و فردی است که لا اقل هزاران نفر را تربیت کرده بلحاظ استادی چه ضرورتی دارد که اگر فرض بفرمائید لوفرض ایراد جناب آقای رامبد وارد ، جلسه بعد ایراد کردند و اشاره به ماده‌ای که در اخطارشان باید می‌کردند نکردند صرف نظر می‌کنیم در جلسه بلند شدند و در محل صندلیشان نطق کردند بدون اینکه يك نماینده این حق را داشته باشد ایشان استفاده کردند چون نماینده اقلیت بودند از اینهم صرف نظر می‌کنیم فرض کنید خدای نکرده که مطلقاً وارد نبود نه اخطار و نه ایراد ایشان از نظر شخص بنده اگر من صاحب نظر باشم ولی اگر فرض کنید ایراد آئین نامه صحیح باشد بنده نمیدانم لیدر فراقسیون با چه اختیاری میتواند از پشت تریبون نماینده‌ای را که راجع به بودجه و مصالح مملکتی صحبت میکند پائین بکشد، این چه حزبی است این دیکتاتوری حزبی است این آن چیزی است که می‌گفتید اینجا صدراعظمی است ناطق اقلیت هنگام بحث در بودجه و بزرگترین مسأله مملکتی رئیس فراقسیون يك نماینده میگوید صحبت نکن او میرود می‌نشیند اسم این را آزادی می‌گذارید و بما می‌گویید شما

صدراعظم بوجود آورده‌اند این نمونه فکر شماست این نمونه رفتار شماست اگر شما ۳۷ نفرید ما ۲۲۹ نفریم نظم ، انضباط اطاعت داریم اما از پشت تریبون رئیس فراقسیون در چنین موردی که اخطار نظامنامه کرده و رئیس مجلس اخطار را وارد ندانسته می‌گوید بیا پائین این چه وضعی است این چه سیستم حزبی است؟ این چه فراقسیون است که شما دارید؟ اینجا است که مشروطیت را بخطر میندازد مگر در حزب شما قدرت قاهره وجود دارد که نماینده مجلس را از پشت تریبون بکشند پائین که صحبت نکن بعد بگویند ما عقیده يك حزب سیاسی را نمی‌گوئیم و چون مخالفی نخواهد بود امکان صحبت و دفاع از بودجه را به موافقین ندهد که از حقایق بودجه صحبت کند باین دلیل که من يك ایراد کردم رئیس وارد ندانسته پس دیگر صحبت نمی‌کنم این منطق حزب شماست با این منطق میخواهید در مقابل ملت ایران جوابگو باشید؟ این خودخواهی این اطفاء شهوت مقام خواهی است بنده دهها بار جناب آقای سردار فخر اخطار نظامنامه کردم دیگران هم کردند وارد تلقی کردند یا نکردند بررسی می‌شود احیاناً مقام ریاست با آنهمه اشتغال ایشان ممکن است فرض بفرمائید حرف شما درست باشد عکس العمل عدم توجه باین امر انصراف از این امر کلی نیست که مخالف حرف نزنند موافق حرف نزنند که بنده گفتم چرا وزیر دارائی حرف زد در مجلس.

عباس میرزائی - ممکن است ناطق دیگری نداشتند که صحبت کنند چرا از این طرف فکر نمی‌کنند؟ دکتر دادفر - بنده چون خودم را مقید بوظیفه میدانم در بودجه صحبت نکردم اما از نظر ایراد آئین نامه خواستم باستحضار برسانم آنچه در مجلس شورای ملی مطرح میشود در اجرای آئین نامه بطور کلی نظر مقام ریاست قاطع است (صحیح است) در این مسأله هم نظر مقام ریاست بحق ابراز شده اگر وزیر دارائی جواب نمیداد خوب بود؟ مقام ریاست نمیتوانسته بفرمایند که وزیر دارائی میخواهد صحبت کند مجلس اجازه میدهد و ما با کمال میل رأی میدادیم اگر ما مطلبی را یکی استناد بدهیم بموجب آئین نامه آن

شخص حق دارد مقدم بر هر چیز ۵ دقیقه از خودش دفاع بکند این حق را وزیر دارائی هم دارد که آمده مطلب نادرستی را اصلاح کرده است و همان جلسه گفته جریان رودبار و آمل صحیح نیست وزیر دارائی احترام گذاشته بنمایند پاسخ داده، این بداست؟ اینهم نفس کار وزیر دارائی. من اگر بجای آقای زنتاب فرد و حزب مردم بودم خوشحال میشدم که وزیر دارائی مملکت در آخر جلسه باظهارات ایشان جواب داده و گفته که معاونم را مأمور کردم تحقیق کردم و معلوم شد آن آقا که مطلبی آقای زنتاب فرد داده صادق نبوده این جای تشکر دارد. بهر صورت چون بودجه مطرح نیست و مخالفی صحبت نکرده طبق آییننامه حق صحبت در اطراف بودجه را بعد موکول میکنم و بعراض خاتمه میدهم چنانچه از آقایان اقلیت بیاناتی فرمودند حتماً حزب ایران نوین هم بعنوان نیابت از طرف جناب آقای دکتر الموتی عرض میکنم جواب خواهند داد و اگر کسی از اقلیت صحبت نکرد در آن صورت آییننامه مجلس بما اجازه صحبت نمیدهد و مجلس مطابق آییننامه بکارش ادامه میدهد.

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - بنده شخصاً يك سئوالی داشتم مثل اینکه نمایندگان اکثریت بین راه که میآیدم یا تذکراتی که دادند این وظیفه بنده را آسان کردند واقعاً من نمیدانم چه مطرح است؟ و از مقام ریاست میخواهم بفرمایند چه مطرح است (دکتر الموتی - خود شما برای چه اجازه گرفتید؟) برای آنکه هر روز شما در پناه اکثریت عددی که دارید يك پایه تازه در مجلس بگذارید (دکتر الموتی - شما به چه عنوان پشت تریبون هستید) در جواب آنچه که قائم مقام محترم جنابعالی نویسنده کتاب پارلمان گفته عرضی بکنم (دکتر الموتی - آقای رئیس ایشان طبق ماده ای پشت تریبون هستند)

رئیس - اجازه بفرمائید صحبت کنند.

فرهادپور - فکرمی کنم، همه ما در این اصل اتفاق عقیده داریم که شخصیت رئیس مجلس و شخص مهندس ریاضی بحق محترمترین و ضایستهترین فرد میان ما برای

مقام ریاست می تواند از ادامه بیان منع کند خوشبختانه در گفتار هم مسلک محترم ما هم هیچ چنین مطالبی نبود در بیان مطالب رعایت تمام مسائل را کردند در ادامه گفتار هم خسته نبودند که ده دقیقه باخروقت برای شما و برای ما این تصور پیش بیاید که صحبت ایشان تمام شده است و آقای وزیر دارائی پاسخ بدهند بهرحال مطلبی است پیش آمده و فرصتی در این مطلب که بنده يك مسئله ای را عرض کنم ما در مقابل شما چه هستیم اگر رعایت اصول و مقررات آئین نامه و حمایت و بیطرفی و بی نظری شخص رئیس مجلس که مورد احترام همه ماست حافظ حقوق اقلیت نباشد بایستی فکر کرد که دیگر اقلیت وجود خارجی ندارد (دکتر دادفر - اقلیت می خواهد سهم بیشتری بگیرد) بهیچ وجه ما دنبال سهم و سهام نیستیم از چه کسی سهم بگیریم ما که مغضوب دستگاه دولتی هستیم سهمی بما نمیدهند همه چیز مملکت در اختیار شماست حق صحبت و سهم صحبت هم برای اقلیت قائل نیستند شما را بخدا این انصاف را داشته باشید که سهم اقلیت فقط حق حرف زدن است (دکتر دادفر - در حدود آئین نامه) هر قدر که مطلب باشد در حدود آئین نامه (دکتر الموتی - ده روز صحبت کنید بهانه نگیرید) بخداوندی خدا اگر مصالح مملکت اقتضاء نمیکرد و معتقد نبودیم که بودجه شما برای اول سال باید اجرا شود صد روز هم صحبت میکردیم مطلب بود شما خیال می کنید اینقدر مطلب هست در ۷ سال حکومت شما که من هر چه بشمرم تمام نمیشود.

(مهندس جلالی - در کمیسیون بودجه آنقدر صحبت کردید باز تمام نشد) خیلی خوشوقتم در کمیسیون بودجه بنده را تشویق کردید بگذارید آنچه در کمیسیون بودجه گذشته بیان نکنم بگذارید بین خودمان باقی بماند (دکتر دادفر - چرا؟) آنچه که در کمیسیون بودجه گفتیم و نشنیدید و آنچه در کمیسیون بودجه بود و ندیدید (صدری کیوان - در کمیسیون بودجه رسیدگی کردیم و به مبانی امید رسیدیم) بهرحال آنچه بنده را پشت این تریبون آورد توضیحی بود بر مطالب جناب دکتر دادفر و آقای دادفر عزیز ما که بلند شدن و نشستن اکثریت را می بینیم که بستگی دارد به قیام و قعود لیبر اکثریت (همه نمایندگان).

کازم سعودی - آقای رئیس اختصار نظامنامه ای دارم هیچ اینطور نیست شما آنموقمی که بیکار نشسته اید

مادر حزب تا ساعت ۱۲ شب کار میکنیم چرا این حرفها را میزنید؟

فرهادپور - من از صورت مذاکرات مجلس برای شما صد دلیل می آورم که خودتان افتخار کرده اید.

دکتر الموتی - آقای رئیس آقای فرهادپور طبق کدام ماده آئین نامه صحبت می کنند.

رئیس - فرض بفرمائید در بودجه دارند صحبت می کنند، در لایحه بودجه از هر مطلبی می توانند صحبت کنند.

فرهادپور - بنده در توضیح مطالب آقای دکتر دادفر مطالبی عرض کردم بحث در بودجه را اگر چنانچه فراکسیون ما را شخص جنابعالی که مورد کمال احترام ما هستند این مصونیت را فراهم کردید که حقوق مادر مقابل اکثریت عددی محفوظ است آنوقت در بودجه صحبت خواهیم کرد.

رئیس - فرمایشات دوست عزیزم آقای فرهادپور باز مرا و ادار می کند که يك مطلبی را روشن کنم ایشان موردی را که اشاره فرمودند ماده ۷۲ آئین نامه است که میگوید: «قطع کلام و توهین و استعمال الفاظ زشت الی آخر... منظور ایشان این بوده است که شاید بنده کلام نماینده را قطع کرده و به شخص دیگری اجازه صحبت دادم (نمایندگان - بهیچوجه) و حال اینکه کلام کسی را قطع نکردم من از آقای زنتاب فرد خواهش کردم که اگر مطالب زیادی دارند ممکن است بفردا موکول بفرمایند ایشان هم با کمال میل قبول کردند بنابراین فرمایشات ایشان در آن جلسه تمام شده بود و من میتوانستم جلسه را ختم کنم بجای اینکه جلسه را ختم کنم از آقای وزیر دارائی خواستم توضیحی که دارند بفرمایند و مخصوصاً ماده قبل را دوباره می خوانم که میگوید: در باره وزراء و معاونین و مخبرین کمیسیونها و شعب در مورد موضوعی که مطرح است ثبت نام لازم نیست و هر وقت اجازه نطق بخواهند داده خواهد شد الی آخر... هر وقت است و نگفته است اگر ناطقی سه روز صحبت کند حق نباشد که وزیر پر مطلبی بگوید و باید اضافه کنم اگر لایحه ای هم میاوردند من آنرا در فواصل صحبت نماینده می پذیرم ولی ممکن است در تعبیر یا تفسیر مواد آئیننامه اشخاص

۳ = ختم جلسه

رئیس - چون فراکسیون پارلمانی حزب مردم

تقاضای جلسه خصوصی کرده است با اجازه خانمها،

و آقایان جلسه را ختم میکنیم.

(ده دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی

مختلف نظرات مختلف داشته باشند اگر ایشان واقعاً

بمن اعتماد دارند حتماً باید رأی مرا بپذیرند و اگر رأی

مرا نپذیرند معلوم میشود به بنده اعتماد ندارند (صحیح

است)